بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓު

ވޮލިއުމް: 54 | އަދަދު: 148 | ތާރީޚު: 5 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1447 - 28 އޯގަސްޓު 2025 | ބުރާސްފަތި

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 13/2025

އިންޝުއަރެންސްއާބެހޭ ޤާނޫނު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
ބޮޑުތަކުރުފާނުމަގު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ފޯން: 3336211
މޮބައިލް: 7242885
ވެބްސައިޓް: www.gazette.gov.mv

- ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށްދިނުމަށް އެދި ފޮނުއްވާނީ legalaffairs@po.gov.mv އަށެވެ.

2025 އޯގަސްޓު 18 ވީ ހޯމަ ދުވަހު ބޭއްވި 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 26 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފާސްކުރެއްވި "އިންޝުއަރަންސްއާބެހޭ ބިލު" ޤާނޫނުއަސާސީގެ 92 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، 2025 އޯގަސްޓު 28 (1447 ރަބީޢުލްއައްވަލް 5) ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީޤު ކުރެއްވުމުން، މި ބިލު ޤާނޫނަކަށްވެ، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި މިއަދު ޝާއިޢު ކުރެވިއްޖެއެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު: 13/2025

އިންޝުއަރެންސްއާބެހޭ ޤާނޫނު

ފިހުރިސްތު

އެއްވަނަ ބާބު

ފެށުން

1. ތަޢާރުފާއި ނަން 8
2. މަޤްޞަދުތައް 8
3. ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުން 9

ދެވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމާގުޅޭ އާންމު ހުކުމްތައް

4. އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރި ބެހިގެންވާ ބާވަތްތައް 9
5. މަނާ ކަންތައްތައް 10

ތިންވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސާގުޅޭ ކަންކަން

6. އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އާންމު ޝަރުތުތައް 13
7. ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅުން 14
8. އެޕްލިކޭޝަން ފީ 15
9. ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކަށް ލައިސަންސް ދޫކުރުން ނުވަތަ ނުކުރުން 16
10. ލައިސަންސްގެ ޝަރުތުތައް 18
11. ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމާއި ބާޠިލުކުރުން 21
12. އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީ 23
13. ބްރާންޗާއި ސަބްސިޑިއަރީ ޤާއިމުކުރުން 23
14. ތަކާފުލް ވިޔަފާރި 23

ހަތަރުވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މެނޭޖްމަންޓް

15. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު 24

16. ކުންފުނީގެ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުން 26

17. މަޤާމުތަކަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ސިފަތައް 27

18. އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މޭޖަރ ހިއްސާދާރަކަށްވުން 27

ފަސްވަނަ ބާބު

ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތުގައި ވިޔަފާރި ހިންގުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް

19. ރައުސްމާލު 28

20. ސޮލްވެންސީ މާޖިން 30

21. ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮސިޓް 30

22. ފަންޑު ޤާއިމުކުރުން 31

23. ހިއްސާދާރުންގެ ފައިސާއާއި ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ ފައިސާ ވަކިން ބެލެހެއްޓުން 32

24. އެސެޓްތައް އިންވެސްޓްކުރުން 32

25. އެސެޓްތައް ބެލެހެއްޓުން 32

26. ރީއިންޝުއަރަންސް އިންތިޒާމުތައް 33

27. އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ކުރުން މަނާ ކަންކަން 34

28. ބަދަލުކުރުމާއި އެއްކޮށްލުން 35

29. ކުންފުންޏެއްގައި އިންވެސްޓްކުރުން 36

ހަވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރަންސް ހިދުމަތް ދިނުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތައް

30. ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ނަފާ އެ ޕޮލިސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތަށް ލިބިދިނުން 37

31. ސަބްރޮގޭޝަން 38

32. ޕްރިމިއަމް ރޭޓް ކަނޑައެޅުން 39

33. ލިކުއިޑޭޓެޑް ޑެމޭޖަސް 39

34. އިތުރު ޕްރޮޑަކްޓްތައް ވިއްކުން 39

35. އެކުއިޒިޝަން ކޮސްޓް 40

36. ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން 40

37. ސިއްރު ހިފެހެއްޓުމުން އިސްތިސްނާވާ ހާލަތްތައް 42

ހަތްވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރެންސް އިންޓަރމީޑިއަރީތައް

38. އިންޝުއަރެންސް އޭޖެންޓުން 44
39. އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރުންގެ ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އާންމު ޝަރުތުތައް 45
40. އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރުންގެ ލައިސަންސާގުޅޭ ކަންކަން 46
41. އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިތަކާއެކު އެކަނި އިންޝުއަރެންސް ކޮންޓްރެކްޓް ހެދުން 48
42. އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރެއްގެ ޝޭޔަރ ހިއްސާދާރަކަށްވުން 48
43. ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރުންގެ ރަޖިސްޓަރީ 49
44. އިންޝުއަރެންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއާގުޅޭ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް 49

އަށްވަނަ ބާބު

ޑިޕޮޒިޓް ބެހެއްޓުމާއި ރިޒާވް ހިފެހެއްޓުން

45. ޑިޕޮޒިޓްތައް ބެހެއްޓުން 50
46. ރިޒާވްތަކާއި މައުލޫމާތު ހިފެހެއްޓުން 52
47. މާލީ ހިސާބުތައް އާންމުކުރުން 52

ނުވަވަނަ ބާބު

އޮޑިޓުކުރުމާއި، އިންސްޕެކްޝަން ހިންގުމާއި، މާލީ ޙާލަތު ބެލުން

48. އޮޑިޓުކުރުން 52
49. ހާއްސަ އޮޑިޓް 56
50. އޮޑިޓަރު ވަކިކުރުން 57
51. އިންޝުއަރެންސް އޭޖެންޓުން އޮޑިޓަރުން އައްޔަނުކުރުން 57
52. އެކްޗުއަރީ އައްޔަނުކުރުން 58
53. އޮޑިޓަރާއި އެކްޗުއަރީ، އަދި އެފަދަ ފަރާތްތަކުގެ މުވައްޒަފުން ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން 60
54. މާލީ ޙާލަތު ބެލުން 60
55. އިންސްޕެކްޝަން 60

ދިހަވަނަ ބާބު

މާކެޓް ކޮންޑަކްޓް އަދި ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން

56. މާކެޓް ކޮންޑަކްޓާގުޅޭ ގަވާއިދު ހެދުން 62
57. ވަކި އިންޝުއަރެންސް ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ޕްރީމިއަމް ނެގުން ޝަރުތުކުރުން މަނާކުރުން 63
58. ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީ އުފެއްދުން 63
59. ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް 65

60. ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީގެ ނިންމުންތަކަށް އަމަލުކުރުން 66

އެގާރަވަނަ ބާބު

ކޮންޓްރޯލް ނެގުމާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ އަޕޮއިންޓުކުރުން

61. ކޮންޓްރޯލް ނެގުމާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ އަޕޮއިންޓުކުރަން ނިންމުން 67
62. އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ އަޕޮއިންޓުކުރުން 68
63. ވިޔަފާރި ހިންގުން ނެގުމާ ގުޅިގެން، އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ އަޕޮއިންޓުކުރުމާ ގުޅިގެން އަންނަ ބަދަލުތައް 69
64. ކޮންޓްރޯލް ނެގުން 70
65. ކޮންޓްރޯލް ނަގާފައިވާ މުއްދަތު ނިމުން، އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރގެ ދައުރު ނިމުން 71
66. އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި އުވާލުމަށް އެ ކުންފުނިން ކަނޑައެޅުން 71
67. އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި އުވާލުމަށް އެދުން 72
68. ލިކުއިޑޭޓަރު އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުކަމުގައިވާ ރިސީވަރު ވިޔަފާރި ހިންގުން 74
69. އެސެޓްތައް ބެހުން 74

ބާރަވަނަ ބާބު

ފިޔަވަޅު އެޅުން

70. ހުއްދަ ހޯދުމަކާ ނުލައި ވިޔަފާރިކުރުމާއި ވިޔަފާރިކުރާކަމަށް ދެއްކުމާއި ސޮލިސިޓްކުރުން 75
71. ލައިސަންސް ނެތި އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުކަން ކުރުން 76
72. ވަކި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީއެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީ ނަގުން ޝަރުތުކުރުން 76
73. ރައްޔިތުން މަސްލަ ހޯދުން 76
74. އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި ނުވަތަ އިންޓަރމީޑިއަރީއެއް ނުވަތަ ގުޅިފައިވާ ފަރާތަކުން ޤާނޫނާ ޚިލާފުވުން 76
75. މައްސަލަތަކުގެ ތަހުގީގުގައި އޮތޯރިޓީން ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ހުށަހެޅުން 79
76. އޮތޯރިޓީއަށް ތަހުގީގު މައުލޫމާތު ހުށަހެޅުން 80
77. އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަންކަން 80
78. ޖިނާއީ ކުށް އެކުލެވޭ އަމަލުތައް ތަހުގީގުކުރުން 81

ތޭރަވަނަ ބާބު

އެހެނިހެން މާއްދާތައް

79. ދެމިގެންދާ ކަންކަން 81
80. ގަވާއިދުތައް ހެދުމާއި އެންގުންތައް އެންގުމުގެ ބާރު 82
81. ފާއިތު އެހެނިހެން ޤަވާޢިދުތައް 83
82. ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ލިބިދިނުން 83
83. މާލީ ދާއިރާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ބައިވެރިވުން 83

84. ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ސްޓޭޓްމަންޓުގައި ބައިވެރިވުން 84
85. އޮތޯރިޓީގެ ނިސްބަތުންވާއަށް ޝަރީޢަތުން ބެލުން 84
86. މި ޤާނޫނާއި އެހެން ޤާނޫނަކާ ފުށުއެރުން 85
87. ޤާނޫނަށް ބަދަލުގެނަން ޖެހުން 86
88. މާނަކުރުން 86

އިންޝުއަރަންސްއާބެހޭ ޤާނޫނު

އެއްވަނަ ބާބު

ފެށުން

ތަޢާރުފާއި ނަން

1. (ހ) މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތެއްގައި އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރީގެ ދާއިރާ ހިންގުމަށްޓަކައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅުމުގެ ގޮތުން، އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިގައި ބަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކަށް ހުއްދަ ދިނުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި، އެފަރާތްތަކަށް ރެގިއުލޭޓަރީ ސުޕަވައިޒްކުރުމާގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި، އެނޫންވެސް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއާގުޅޭ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ "އިންޝުއަރަންސްއާބެހޭ ޤާނޫނު" އެވެ.

މަޤްޞަދުތައް

2. މި ޤާނޫނުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާގެ ހަރުދަނާކަން ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ހިންގުމާއި އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާގައި ބަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ ވިޔަފާރީގެ ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި އުސޫލުތަކެއް އެކަށައަޅައި، އެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ވިޔަފާރި ހިނގާގޮތް ބެލުން؛

(ށ) އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުން؛

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާއަށް އެކަމަކުން ނުރަނގަޅު އަސަރެއް ކޮށްފާނެ ކަންކަމަށް ތަޢާރުފުވެ، އެކަންކަމާމެދު އެކަށޭނަ ފިޔަވަޅު އެޅުން؛

(ރ) އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާ ތަރައްޤީކޮށް ފުޅާކުރުމާއި އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާގެ ވާދަވެރިކަން ފުޅާކުރުން؛

(ބ) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމަށް އަދި އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުންގެ ޚިދުމަތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ޅ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާއަކީ އާންމުންގެ ބޭނުންތަކާ އެއްގޮތަށް އިންޝުއަރަންސްގެ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ކުރިއެރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭ ދާއިރާއެއް ކަމުގައި ހެދުން.

ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރުން

3. (ހ) މި ޤާނޫނު ހިންގައި ތަންފީޛުކުރާނީ އޮތޯރިޓީންނެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއާއި އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއެއްގެ ޚިދުމަތްތައް ސުޕަވައިޒްކުރާނީ އޮތޯރިޓީންނެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާގެ ހަރުދަނާކަން ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައި އޮތޯރިޓީން ޚިދުމަތްތައް ސުޕަވައިޒްކުރާނެ ވިޔަފާރިތަކާއި ހަރަކާތްތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅައި، އެފަދަ ވިޔަފާރިތަކާއި ހަރަކާތްތައް ޚިދުމަތްތައް ސުޕަވައިޒްކުރާނެ ގޮތް މި ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޚިދުމަތްތައް ސުޕަވައިޒްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ވިޔަފާރިއާއި ހަރަކާތް ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދެއް މި ޤާނޫނުގައި ބާރުލިބޭ އުސޫލުން ހިންގާނެއެވެ.

ދެވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމާބެހޭ އާންމު ހުކުމްތައް

އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ބަހާލެވޭ ބާވަތްތައް

4. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ބަހާލެވޭނީ ޖެނެރަލް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއާއި ލޯންގްޓާރމް

އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިއަށެވެ. ޖެނެރަލް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރީގެ ތެރޭގައި ޖެނެރަލް ތަކާފުލް ވިޔަފާރި ހިމެނޭނެއެވެ. އަދި ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރީގެ ތެރޭގައި ފެމިލީ ތަކާފުލް ވިޔަފާރި ހިމެނޭނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކޮންމެ ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިއެއް ބެހިގެންވާ ކެޓަގަރީތައް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އޮތޯރިޓީއަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެފަދައިން ކަނޑައަޅާ ކެޓަގަރީތަކުގެ ސަބް-ކެޓަގަރީތައްވެސް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

މަނާ ކަންތައްތައް

5. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ދޫކުރާ އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސެއް ލިބިގެން ނޫނީ، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމަކީ، ނުވަތަ ކުރާކަމަށް ދެއްކުމަކީ، ނުވަތަ ކުރާކަމަށް އިޝްތިހާރުކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ. އަދި އެފަދައިން ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތައް ހުއްޓުވައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، އެހެން ޤައުމެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ރެގިއުލޭޓަރު ފަރާތަކުން ދޫކުރާ ރީއިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ހުއްދައާ ފަރާތަކުން، އިންޝުއަރެންސް ކޮންޓްރެކްޓަށް ރީއިންޝުއަރެންސް ހިދުމަތް ދިނުމަކީ މަނާކަމެއް ނޫނެވެ.

(ރ) ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއް ނުވަތަ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރެއް ނުވަތަ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރެންސް އޭޖެންޓެއް ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކުން، އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން ނޫނީ، "އިންޝުއަރެންސް" ނުވަތަ "ތަކާފުލް" އެފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރި ނުވަތަ ހިދުމަތުގެ ނަމުގައި

ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. ނުވަތަ އެފަދައިން ހުއްދަ ހޯދުމަކާ ނުލައި، އެފަދަ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދޭކަމަށް ދޭހަވާ އެނޫންވެސް ލަފުޒެއް ނުވަތަ އެއިން ލަފުޒަކާ ގުޅުންހުރި ލަފުޒުތައް ނުވަތަ އެއިން ލަފުޒެއްގެ މާނަ ދޭހަވާ އެހެން ލަފުޒެއް، ދިވެހިބަހުން ނުވަތަ އެހެން ބަހަކުންވެސް، ވިޔަފާރިގައި ނުވަތަ ހިދުމަތް ދިނުމުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އެކަމަށް ދޫކުރާ ލައިސަންސެއް ލިބިގެން މެނުވީ، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވެގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އެގޮތަށް ހަރަކާތްތެރިވާކަމަށް ދައްކައިގެން ނުވަތަ އިޝްތިހާރުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި ޚިލާފަށް، ރީއިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ޤައުމީ އިންޝުއަރަންސް ރެގިއުލޭޓަރީ ފަރާތަކުން ދޫކުރާ ރީއިންޝުއަރަންސް ބްރޯކިންގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ހުއްދައެއް އޮތް ފަރާތަކުން، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަށް، ރީއިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރަކުގެ ހުއްދަ ދިނުމަކީ މަނާކަމެއް ނޫނެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި ޚިލާފަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިސްތިސްނާކުރާ، އެއީ ޤައުމީ އިންޝުއަރަންސް ރެގިއުލޭޓަރީ ފަރާތަކުން ދޫކުރާ ހުއްދައާ ބްރޯކަރަކުގެ ހުއްދަޔާ ފަރާތަކުން، ބްރޯކަރަކުގެ ހުއްދަ ދިނުމަކީ މަނާކަމެއް ނޫނެވެ.

(ކ) ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރެއް ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކުން، އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން މެނުވީ، "އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކިންގ" މި އިބާރާތް، ނުވަތަ މި އިބާރާތާ ގުޅުންހުރި އިބާރާތެއް ނުވަތަ މި އިބާރާތުގެ މާނަ ދޭހަވާ އެހެން އިބާރާތެއް ނުވަތަ ލަފުޒެއް، ދިވެހިބަހުން ނުވަތަ އެހެން ބަހަކުންވެސް، އެފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރީގެ ނަމުގައި، ނުވަތަ އެނޫން ގޮތަކަށްވެސް

އެފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރިގައި ނުވަތަ ޚިދުމަތް ދިނުމުގައި ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުރި ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ޙާލަތުގައި ފިޔަވައި އެނޫން ޙާލަތްތަކުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި އެއްވެސް ރިސޯޓެއް ކަވަރކުރުމަށްޓަކައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއް ނޫން ނެގުމަކީ މި ޤާނޫނުން ހުއްދަކުރާ ކަމެއް ނޫނެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ރިސޯޓުކަމަށް ބަލާނީ ރިސޯޓުތަކެވެ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުރި ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް އިސްތިސްނާ ދެވިދާނެ ކަންކަމާއި އިސްތިސްނާ ދޭންވާނީ، އެފަދައިން އިސްތިސްނާ ދެވިދާނެ މުއްދަތާއި މިންވަރުތަކާއި ޝަރުތުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުރި ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައެޅުމަށްފަހުގައެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއިން ޚިލާފުވިޔަސް، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ރިއިންޝުއަރ ކުރުމަކީ، މި މާއްދާގެ (ހ) މަނާކުރާ ކަމެއް ނޫނެވެ.

(ރ) އަންނަނިވި ފަރާތްތަކުން ފިޔަވައި އެނޫން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ބޭރުގައި ހިނގަމުން، އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއެއް ސޮލިސިޓްކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(1) އޮތޯރިޓީން ދޫކުރާ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތައް؛

(2) އޮތޯރިޓީން ދޫކުރާ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުން؛

(3) އޮތޯރިޓީން ދޫކުރާ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުގެ އޮޑިޓަރުން؛

(4) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އެހެން ފަރާތްތަކެއް.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތަކުން ސޯލިސިޓްކުރުން ހުއްދަވާ ދާއިރާ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްއޫލުކުރުމުން އިސްތިސްނާ ފަރާތްތަކާއި ވިޔަފާރިތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާއިރު، އެފަރާތްތަކުން ޢަމަލުކުރުމަށް ވަކި ޝަރުޠުތަކާއި ހަމަތަކެއް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން އިސްތިސްނާ އެއްވެސް ފަރާތެއް ނުވަތަ ވިޔަފާރިއެއް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާނަމަ، އެކަން އާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކަށް ހުއްޓުވައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ތިންވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސާގުޅޭ ކަންކަން

6. އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އާންމު ޝަރުތުތައް

(ހ) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ލައިސަންސް ދޫކުރެވޭނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2023 (ކުންފުނީގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ކުންފުންޏަކަށެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސް އޮންނަންވާނީ ދެބާވަތަށެވެ. އެގޮތުން އެ ލައިސަންސް ދެމިއޮންނާނީ ވަކި މުއްދަތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން އޮވެގެން ނުވާނެއެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސަކީ އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރެވޭނެ ލައިސަންސެއް ނޫނެވެ.

(ރ) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސެއް ދޫކުރާއިރު، މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކުގެ އިތުރުން، މި ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ޝަރުޠުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ އެ ޝަރުޠުތައް، ލައިސަންސްގައި ނުވަތަ ލައިސަންސާއެކު ދޫކުރާ ލިޔުމެއްގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އޮތޯރިޓީން އެ ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކަށް ބަދަލުގެނުވާ ހިނދަކު، ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތުން، އެ ޝަރުޠުތަކަށް އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން ލޯންގްޓާރމް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއާއި ޖެނެރަލް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި އެއްކޮށް ކުރެވިގެން ނުވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެންގުމުގެ ބާރު، އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ލައިސަންސް ހުއްޓުވުން އަދި ހުރަހެޅުން

7. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސް ހުއްޓުވުން އަދި ހުރަހަޅާނީ އޮތޯރިޓީން އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދާ، އޮތޯރިޓީން އަންގާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ، ލިޔުމުން އޮތޯރިޓީއަށެވެ.

(ށ) ލައިސަންސް އަދި ހުރަހަޅަންޖެހޭ ހަމަތަކާއި، ލައިސަންސް އަދި ހުރަހެޅުމާއެކު ހުރިހާ ކަންކަން ދެނެގަތުމަށްޓަކައި އޮތޯރިޓީން ބޭނުންވާ އަންގާ ސަރަހައްދުތައް، އަދި ހުރަހެޅުމުގެ މުއްދަތު އޮތޯރިޓީން ހުރަހަޅާނީ ކަނޑައަޅާނެއެވެ. އަދި ލައިސަންސް އަދި ހުރަހެޅުން ފިޔަވައި 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ހުރަހަޅާފައިވާ މުއްދަތު ދިގުކޮށްދޭން ހުރަހަޅައިފިނަމަ، ލައިސަންސް އަދި ހުރަހަޅައިފި ހުރަހެޅުން ބާޠިލުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާއެކު އެންމެ މަދުވެގެން ތިރީގައިވާ މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަނާބެހޭ ލިޔުންތަކާއި އެފަރާތުގެ އަސާސީ ގަވާއިދާއި ހިންގާ ގަވާއިދުގެ ކޮޕީ؛

(2) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ޤަސްދުކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު (ބިޒްނަސް ޕްލޭން)؛

(3) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ މާލީ ހިއްސާދާރުންނާއި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންނާއި އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންގެ ތަފްސީލާއި ހުށަހަޅާ ފަރާތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު؛

(4) ވިއްކަން ޤަސްދުކޮށްފައިވާ އިންޝުއަރެންސް ޕްރޮޑަކްޓްތަކުގެ ލިސްޓެއް، އަދި އެ ޕްރޮޑަކްޓްތައް ކަވަރުކުރާނެ ކަންތައްތަކާއި އެ ޕްރޮޑަކްޓްތަކުގެ މައިގަނޑު ބައިތައް ހިމެނޭ ބަޔާނެއް.

އެޕްލިކޭޝަން ފީ

8. (ހ) އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު، އެކަމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެޕްލިކޭޝަން ފީ އޮތޯރިޓީއަށް ދައްކަންވާނެއެވެ.

(ށ) އެޕްލިކޭޝަން ފީގެ ގޮތުގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންވަރު އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ދައްކާ އެޕްލިކޭޝަން ފީއަކީ ލައިސަންސް ދޫކުރުން ނުދޫކުރުމަކާ އޮތޯރިޓީން ނުބަލައި އަނބުރާ ދޫކުރާ ފައިސާއެއް ނޫނެވެ.

ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގަކަން ލައިސަންސް ދޫކުރުން ނުވަތަ ނުދޫކުރުން

9. (ހ) އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ އެންމެހައި މަޢުލޫމާތު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީން ލައިސަންސް ދޫކުރަންވާނެއެވެ. ނުވަތަ ލައިސަންސް ދޫނުކުރާނަމަ ދޫނުކުރާކަން އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެފަރާތަކަށް ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތު ގުނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްގައި، މި ޤާނޫނުގައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަންކަން ފުރިހަމަނުވާކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ ހުށަހެޅުމެއް އޮތޯރިޓީއަށް ބާޠިލުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ރ) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްގައި މި ޤާނޫނުގައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން އަންނަނިވި ކަންކަން، އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަކަށް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ފުރިހަމަވެފައިވާނަމަ، ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތަކަށް އޮތޯރިޓީން ލައިސަންސް ދޫކުރަންވާނެއެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، މަދުވެގެން ބަހައްޓަންޖެހޭ ރައުސުލްމާލުގެ މިންގަނޑާ އެއްގޮތަށް ރައުސުލްމާލު ހުރުން؛

(2) ވިޔަފާރި ހިންގުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ހަރުދަނާކަމާއި ވިޔަފާރީގެ ބިޒްނަސް ޕްލޭނުގައިވާ ކަންކަން؛

(3) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ރީއިންޝުއަރެންސް އިންތިޒާމުތަކާ އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އިންތިޒާމުތަކެއްކަން؛

(4) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތުން އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރީގެ ލައިބިލިޓީއެއް އަދާކުރެވޭނެ މިންވަރަކަށް އެފަރާތުގެ މާލީ ޤާބިލުކަން ހުރުމާއެކު، އެފަދަ މިންވަރަކަށް މާލީ ޤާބިލުކަން ދެމެހެއްޓޭނެކަން؛

(5) މާޒީގަ ހިއްސާދާރުންގެ ގޮތުގައި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތްތަކަކީ، ކަމަށް އެކަށީގެން ފަރާތްތަކެއްކަން ދެނެގަތުމަށް ސުލޫކާއި މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ހުރުން.

(ބ) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކަށް ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ މާލީ ހަމަޖެހުން ދެމެހެއްޓުމަށް ނުރައްކާ އަސަރެއް ކުރާނެކަމަށް ނުވަތަ އާންމު މަސްލަހަތަށް އުނިކަމެއް އަންނާނެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އޮތޯރިޓީން ލައިސަންސް ދޫކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ޅ) ލައިސަންސް ދޫކުރާއިރު، އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރީގެ ކެޓަގަރީތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ކެޓަގަރީއެއް ނުވަތަ ކެޓަގަރީތަކެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް ކެޓަގަރީއެއްގައި ހިމެނޭ ވަކި ސަބް-ކެޓަގަރީއެއް ނުވަތަ ސަބް-ކެޓަގަރީތަކެއްގެ ވިޔަފާރި ކޮށްގެން ނުވާނެކަމަށް ޝަރުތުކޮށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ކ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޝަރުތުކޮށް ލައިސަންސް ދޫކުރެވުނު، މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލައިސަންސްގެ ސަރުޓިފިކެޓުގައި ހިމެނުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތީން އިތުރު ސަރުޓިފިކެޓަކާއި ލައިސަންސް ދޫކުރެވިދާނެއެވެ.

(އ) ލައިސަންސް ދޫކުރުމަށްފަހު ލައިސަންސްގެ ސަރުޓިފިކެޓް ބަދަލުކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކާއި، އިތުރު ސަރުޓިފިކެޓް ދޫކުރެވިދާނެ ގޮތްތަކާއި އެ ސަރުޓިފިކެޓަށް އުނިއިތުރު ގެނެވޭނެ ގޮތްތައް މި މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކޮށްދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ވ) އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން ތަކާފުލް ދޫކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތާއި، ތަކާފުލްގެ ދަށުން އެފަރާތަށް ކުރެވިދާނެ އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރީގެ ބާވަތްތައް، އޮތޯރިޓީން އާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

10. ތަކާފުލްގެ ޝަރުޢީބޯޑު

(ހ) ކޮންމެ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް، އަންނަނިވި ތަކާފުލްގެ ޝަރުޢީބޯޑާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ތަކާފުލްގެ ޝަރުޢީބޯޑުތަކުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރި ފަށަން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށް ދިޔައިންނަމަ، ތަކާފުލް ދޫކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަކާފުލް ދޫކުރުމުން ވިޔަފާރި ފަށަންވާނެއެވެ.

(2) މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަޢުލީމާއި، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި އަންގާ ތަޢުލީމާއި ސަރޓިފިކޭޝަން ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކާއި އުސޫލުން އެކަށީގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑުތަކާއި ކަންކަމަށް އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(3) އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރި ހިންގަންވާނީ ތަކާފުލްސަން އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ބިޒްނަސް ޕްލޭނާ އެއްގޮތަށެވެ. އަދި، އެއްވެސް ސަބަބަކާހުރެ ބިޒްނަސް ޕްލޭނާ ތަފާތު ގޮތަކަށް ވިޔަފާރި ހިންގަންޖެހިއްޖެނަމަ، އެކަމަށް އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ.

(4) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނީގެ އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްތަކާއި ޗެކްކުރާނެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި، ވިޔަފާރިއަށް ކުރިމަތިވެދާނެ ރިސްކުތައް ދެނެގަތުމަށް އެކަށީގެންވާ ނިޒާމުތައް ގާއިމުކޮށް އުސޫލުތައް އެކަށައަޅަންވާނެއެވެ.

(5) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ހިންގަންވާނީ ހަރުދަނާގޮތެއްގައި އަދި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި، އޮތޯރިޓީން އަންގާ އެންގުންތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.

(6) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން މަކަރާއި، ހީލަތާއި، ޚިޔާނާތާއި، މަނީ ލޯންޑްރިންގއާއި، ޓެރަރިޒަމަށް ފައިނޭންސްކުރުމާއި އެނޫންވެސް އެފަދަ ކުށެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(7) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ހިންގަންވާނީ އެ ވިޔަފާރިއެއް ހިންގުމަށް އޮތޯރިޓީން ހުއްދަ ދީފައިވާ ނަމުގައި އެކަނިޔެވެ.

(8) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މާލީ ހިއްސާދާރުންނާއި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންނާއި އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންނަކީ ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(9) އޮތޯރިޓީން ދޫކޮށްފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސް، އެ ކުންފުނީގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ތަންތަނުގައި ފަސޭހައިން ފެންނަ ގޮތަށް ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާއިމުކުރައިވާ އެ ކުންފުނީގެ ކޮންމެ އޮފީހެއް ނުވަތަ ކޮންމެ ބްރާންޗެއްގައި މި ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދޫކޮށްފައިވާ ހުއްދަ ޢާންމުންނަށް ފަސޭހައިން ފެންނަ ގޮތަށް ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(10) އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ލިބިގެން މެނުވީ، ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ބާވަތުގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ވިޔަފާރިއެއް ހިންގައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(11) އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ލިބިގެން މެނުވީ، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން އެ ކުންފުނީގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރީގެ

މައިގަނޑު ބަދަލުތަކެއް ހިންގުމަށް، އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(12) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން އެ ކުންފުނީގެ ވިޔަފާރީގެ ހުރިހާ ބަދަލުތަކެއް ހިންގަންވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް، އެމަނުންނެވެ. އަދި އެ އޮޑިޓަރު، ފައިނޭންސް ދުކުރުމުން ވިޔަފާރީގެ ހުރިހާ ކަމެއް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ހިންގުމަށްޓަކައި ފުރިހަމަކޮށް ވަކިވާ އަދާކުރާ މުވައްޒަފުން ތިބެންވާނެއެވެ. އަދި އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ތައްޔާރުކޮށް ފައިވާ ވިޔަފާރީގެ ހިސާބުތަކާއި ރިޕޯޓްތައް އެ އޮޑިޓަރު ބަލައިނުވާނެއެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކާ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި އަންގާފައިވާ އެހެންވެސް ޝަރުޠުތަކާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ ނުވަތަ ޚިލާފުވާދޭންކަމުން ބެލެވޭނަމަ، އެކަން ވަސަންސްކޮށް އޮތޯރިޓީއަށް އަންނަނިވި މައްޗާމާތުވެއެކެވެ، އެ ކުންފުނިން ވިދުވުން އަންގަންވާނެއެވެ.

(1) ޚިލާފުވި ކަމެއް ނުވަތަ ޚިލާފުވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ކަމެއް ބަޔާންކޮށް އެކަމުގެ ތަފްސީލު؛

(2) ޚިލާފުވި ނުވަތަ ޚިލާފުވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް އަޅާނެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތަފްސީލާއި އެ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް ކަނޑައަޅާ މުއްދަތެއް.

(ރ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް އަންގައިފިނަމަ، ޚިލާފުވުމާ ނުވަތަ ޚިލާފުވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް، ނުވަތަ ބަޔާއި ބަދަލުތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް، ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކި ކަމެއް ނުކުރުމަށް ނުވަތަ ވަކި ގޮތަކަށް ނުވަތަ

ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައަޅައި އެކަންކަމަށް ބަލަހައްޓުމަށް، އޮތޯރިޓީން އެފަރާތަށް އަންގާދާނެއެވެ.

ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމާއި ބާތިލުކުރުން

11. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ލައިސަންސް ބާތިލުކުރަން އެދި ލިޔުމުން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އޮތޯރިޓީއަށް އެ ލައިސަންސް ބާތިލުކޮށްދެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅުމުން، ލައިސަންސް ބާތިލުކުރުމުގެ ކުރިން އެ ކުންފުނިން ވަކި ކަމެއް ނުވަތަ ކަންތައްތަކެއް ފުރިހަމަކުރުމަށް އެ ކުންފުންޏަކަށް އޮތޯރިޓީން އަންގާދާނެއެވެ. އަދި، އެ ކުންފުނިން އެކަންކަން ފުރިހަމަކުރަންދެން ލައިސަންސް ބާތިލުކޮށްނުދީ ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) އަންނަނިވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނުވަތަ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ހިފެހެއްޓުމުގެ ނުވަތަ އެ ލައިސަންސް ބާތިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) އެފަރާތުން، މި ޤާނޫނާ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ ނުވަތަ އެފަރާތުން އަމަލުކުރުން ލާޒިމު އެހެންވެސް ޤާނޫނަކާ ނުވަތަ ގަވާއިދަކާ ޚިލާފުވުން، ނުވަތަ ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީގެ އަމުރަކާ ނުވަތަ އެންގުމަކާ ޚިލާފުވުން، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ނުވަތަ ހަރުދަނާ ނޫން ގޮތަކަށް ވިޔަފާރިކުރުން؛

(2) އެފަރާތުން، އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ހިންގުމުން ގެންދިޔުމަށް ޓެކްނިކަލް ގޮތުންގެ މަސްލަހަތަށް ނުވަތަ އާންމު މަސްލަހަތަށް އުނިކަމެއް އަންނަ ގޮތަކަށްކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުން؛

(3) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި އެއްކޮށް ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ބައެއް ނަމަވެސް ހުއްޓާލައިފިން؛

(4) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނި އިފްލާސްކޮށްފައިވުން ނުވަތަ
އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފަށާފައިވުން؛

(5) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދޫކުރެވިފައިވާ
އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރި ފިޔަވައި އެހެން ވިޔަފާރިއެއް
އޮޕަރޭޓްގެ ހުއްދަ ނެތި ކުރުން؛

(6) ޢާންމު މަޞްލަޙަތަށްޓަކައި ލައިސަންސް
ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެނުން؛

(7) އެއްވެސް ބޮޑު ހިއްސާދާރަކީ ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތެއް
ކަމުގައިނުވުން؛

(8) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނީގެ ޗެއާމަނާއި މަސްއޫލުވެރިއާއި
ބަރާބަރަށް ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތަކަށް ހިންގުމަށް
އެކަށީގެންވާ ވަރަކަށްވުރެ އެފަރާތްތަކުގެ ހުނަރާއި ތަޖުރިބާ މަދުކަން
އޮތޯރިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުން؛

(9) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިން އެ ކުންފުނީގެ
އިލްތިޒާމުތައް އަދާނުކުރެވުން؛

(10) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިން ލައިސަންސަށް އެދި
ހުށަހެޅުމުގައި ޞައްޙަނޫން ނުވަތަ ފުރިހަމަނޫން ނުވަތަ
އޮޅުވާލަނިވި މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅާފައިވުން؛

(11) ޞައްޙަނޫން ނުވަތަ އޮޅުވާލަނިވި މަޢުލޫމާތު އޮތޯރިޓީއަށް
ދިނުން ނުވަތަ އޮތޯރިޓީއަށް އޮޅުވާލުން؛ ނުވަތަ

(12) އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ރީއިންޝުއަރެންސްގެ އިންތިޒާމުތައް
ހަދާފައިނުވުން.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމަށް
ނިންމައިފިނަމަ، އެކަން ލިޔުމަކުން އެ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަށް
އޮތޯރިޓީން އަންގަންވާނެއެވެ.

(ބ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމަށް އަންގާ
އެންގުމަކަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން އެ ކުންފުނިން

އިންޝުއަރަންސްގެ އެއްވެސް ކޮންޓްރެކްޓެއް ހަދައިގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި އިންޝުއަރަންސްގެ އެއްވެސް ވިޔަފާރިއެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެ ތާރީޚުގެ ކުރިން އެ ކުންފުނިން ހަދާފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓްތަކާއިގެ ދަށުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާ ނުވަތަ ވާޖިބުތަކަށް މި މާއްދާގެ ސަބަބުން އެއްވެސް އުނިކަމެއް ނާންނާނެއެވެ.

(ޏ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ލައިސަންސް ބާޠިލުކޮށްފިނަމަ އެކަން އޮތޯރިޓީން އާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީ

12. ޢާންމުން ބަލަން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި ބެލޭނެ ގޮތަށް، އޮތޯރިޓީން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި މި ރަޖިސްޓަރީގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދޫކުރާ ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ނަމާއި، އެޑްރެހާއި މިނޫންވެސް ޢާންމުންނަށް ބޭނުންތެރި މަޢުލޫމާތުކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެންނަ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

ބްރާންޗާއި ސަބްސިޑިއަރީ ޤާއިމުކުރުން

13. (ހ) އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދައިގެން ނޫނީ، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން، އެ ކުންފުނީގެ ރާއްޖެއިން ނުވަތަ ބްރާންޗެއް ނުވަތަ ސަބްސިޑިއަރީއެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައިވެސް ޤާއިމުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުގެ ބްރާންޗާއި ސަބްސިޑިއަރީތައް ޤާއިމުކުރުމަށް ހުއްދަ ދިނުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރުޠުތަކާއި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ތަކާފުލް ވިޔަފާރި

14. (ހ) އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއަކުން ތަކާފުލް ވިޔަފާރި ކުރަންވާނީ އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.

(ނ) ތަކާފުލް ވިޔަފާރި ނޫން އެހެން ބާވަތްތަކުގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސެއް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް ތަކާފުލް ވިޔަފާރި ކުރަންވާނީ އެކަމަށް އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހުގައެވެ.

(ރ) އޮތޯރިޓީން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި، ތަކާފުލް ވިޔަފާރިއަށް ޚާއްޞަކުރެވޭ ގަވާއިދުތަކެއް ނެރެ، އެ ވިޔަފާރި ހިންގުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާ ގޮތްތަކާއި އުސޫލުތަކާއި މިންގަނޑުތަކެއް ކަނޑައަޅާދާނެއެވެ. އަދި ތަކާފުލް ވިޔަފާރިކުރާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން، މި ޤާނޫނުގެ ވަކި މާއްދާއަކަށް ނުވަތަ މާއްދާތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުން އިސްތިސްނާއެއް ދެވިދާނެ ޙާލަތްތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައަޅާދާނެއެވެ.

ހަތަރުވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މެނޭޖްމަންޓް

ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު

15. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި ހިންގާނެގޮތުގެ އުސޫލުތަކާއި ސިޔާސަތުތަކެއް ކަނޑައަޅައި އަދި ކުންފުނީގެ މެނޭޖްމަންޓުން ކުންފުނި ހިންގާގޮތް ބެލުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަނީ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުންނެވެ. ހާއްސަކޮށްގެން، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކަށް ނުރައްކަލުގެ އަސަރު ކޮށްފާނެ ކަންކަމުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ގޮތް ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ސިޔާސަތުތަކެއް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އިންވެސްޓްމަންޓްކުރުމާއި، ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ ފަންޑު މެނޭޖްކުރުމާއި، އެސެޓް ލައިބިލިޓީތައް މެނޭޖްކުރުމާއި، ބަޖެޓުކުރުމާއި ކްލެއިމްތަކަން ފައިސާ ދިނުމާއި، އޭޖެންޓުކުރުމާއި، އިންޓަރނަލް

ކޮންޓްރެކްޓް ނިޒާމުތަކާއި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން ބޭނުންކުރާ އެކައުންޓިންގ މިންގަނޑުތައް ހިމެނެއެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންނަށް ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތަށް، ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(ރ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރަންވާނީ ހެޔޮ ނިޔަތުގައި، ތެދުވެރިކަމާއެކު އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކަށެވެ. އަދި އެފަރާތްތަކުގެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަންވާނީ، އެއާ އެއްފަދަ ހާލަތެއްގައި އެހެން ފަރާތަކުން އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާފަދަ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން ބަހައްޓައިގެންނެވެ. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުން، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަށް ފައިދާހުރި ގޮތަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި ބޭނުންވާ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން ނުބަހައްޓައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިއްޖެނަމަ، އެ ލިބުނު ގެއްލުމަށް، އެ ޑިރެކްޓަރަކު ޒާތީގޮތުން ޒިންމާވާންވާނެއެވެ.

(ބ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު އެކުލެވިގެންވާނީ، މަދުވެގެން 5 (ފަހެއް) މެންބަރުންގެ މައްޗަށެވެ. އަދި ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ އަދަދު ވާންވާނީ އޮނަރިބި އަދަދަކަށެވެ. ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން 1 (އެކެއް) މެންބަރަކީ މާލީ ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކުރުމާއި، އެކައުންޓިންގ ނުވަތަ އޮޑިޓުކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތަކަށް ވާންވާނެއެވެ.

(ޅ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑަށް އެއްވެސް ނިންމުމެއް ނިންމޭނީ، ބޯޑުގެ ޖަލްސާއެއް ބޭއްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު ހަމަވާ ބޯޑު ޖަލްސާއެއްގައި ނަގާ ވޯޓުގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްވެގެން، ނުވަތަ ދައުރުކޮށްގެން، ކޯރަމް އަދަދު ހަމަވާ ވަރަށް ޑިރެކްޓަރުން ސޮއިކޮށްފައިވާ ނިންމުމަކުންނެވެ.

(ރ) ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ނިންމާ ނިންމުންތައް ތަންފީޛުކުރުމާއި ދުވަހުން ދުވަހަށް ހިންގަންޖެހޭ ކަންކަން ހިންގުމަށްޓަކައި ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގައިވެސް އެ ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރަކު ނުވަތަ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރަކު ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ބ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު ނުވަތަ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރު ހިމެނެންވާނެއެވެ.

ކުންފުނީގެ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުން

16. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މައިގަނޑު ކަންކަން ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ މީހުން އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންގެ ގޮތުގައި އަޕޮއިންޓްކުރަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން، އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުން އަޕޮއިންޓްކުރަންވާނީ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި، ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ ފަންޑު މެނޭޖްކުރުމާއި، އިންވެސްޓްކުރުމާއި، އިންޓަރނަލް އޯޑިޓްކުރުމާއި، އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި، އިރުޝާދުތަކާއި، އަމުރުތަކާއި، އުސޫލުތަކަށް ކުންފުނިން އަމަލުކުރާތޯ ބެލުން ހިމެނެއެވެ.

(ށ) އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުން މަސައްކަތްކުރަންވާނީ ހެޔޮ ނިޔަތުގައި، ތެދުވެރިކަމާއެކު އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކަށެވެ. އަދި އެފަރާތްތަކުގެ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަންވާނީ، އެއާ އެއްފަދަ ހާލަތްތަކުގައި އެހެން ފަރާތަކުން އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާނެފަދަ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން ބަހައްޓައިގެންނެވެ. އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުން، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަށް ފައިދާހުރިގޮތަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި ބޭނުންވާނެ ހުނަރާއި ފަރުވާތެރިކަން ނުބަހައްޓާ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިއްޖެނަމަ، އެ ލިބުނު ގެއްލުމަށް، އެ އޮފިސަރެއް ޖަވާބުދާރީ ޒިންމާވާންވާނެއެވެ.

މަޤާމުތަކަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ސިފަތައް

17. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ ނުވަތަ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރ، އަދި އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންނާއި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އެހެނިހެން މަޤާމުތަކަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިގައި ތިރީގައިވާ ސިފަތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(1) އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން، ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއް ކަމުގައިވުން؛

(2) އެހެން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ މޭޖަރ ހިއްސާދާރެއް ނުވަތަ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު މެންބަރެއް ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރެއް ނުވަތަ މުވައްޒަފެއް ކަމުގައިނުވުން.

(ށ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުކަމުގެ މަޤާމަށް ނުވަތަ ޗީފް އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުކަމުގެ މަޤާމަށް ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތަކީ، ޢައްޔަންކުރުމުގެ މުއްދަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އަދި ކުންފުނި ހިންގުމުގައި ފުރިހަމަ ބަރަކާތްތެރިވާން ފަރާތަކަށްވާންވާނެއެވެ.

އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މޭޖަރ ހިއްސާދާރަކަށްވުން

18. (ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް އެހެން ފަރާތެއް ގުޅިގެން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ މޭޖަރ ހިއްސާދާރަކަށްވާނަމަ މިންވަރަކަށް ހިއްސާ ހޯދުމަށް ޤަސްދުކުރާނަމަ، އެފަދަ ހިއްސާއެއް ހޯދުމުގެ ކުރިން އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ. އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެހެން ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކާއި ގުޅިގެން ހިއްސާ ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރާނަމަ ބޭރުވެސް، އޮތޯރިޓީއަށް ޚަބަރުދޭނެ ގޮތަކަށް، ނުވަތަ ނުރަސްމީގޮތުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެފަރާތްތައް ގުޅިގެން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ވޯޓިންގުގެ ބާރު ހޯދަން މަސައްކަތްކުރާނަމައެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން އެއްވެސް ފަރާތަކުން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ހިއްސާ ހޯދުމަށް ޤަބޫލުކުރާކަން އެ ކުންފުންޏަކަށް އެނގުމުން އެކަން ލަސްނުކޮށް އެ ކުންފުނިން އޮތޯރިޓީއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ އެއްވެސް މާޒީގައި ހިއްސާދާރެއް ސިފަތަކަށް ނުވަތަ ނިސްބަތްވާ ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއް ގުޅިގެން، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ރައުސްމާލުގެ ނުވަތަ ވޯޓުދިނުމުގެ ބާރު ލިބިފައި ހިއްސާގެ 20% (ވިހި އިންސައްތަ) ނުވަތަ އޭއަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނަމަ، ނުވަތަ 33% (ތެއްތިރީސް އިންސައްތަ) ނުވަތަ އޭއަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނަމަ، ނުވަތަ 50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނަމަ މިންވަރަކަށް ހިއްސާ އިތުރުކުރުމުގެ ކުރިން އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ނ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅަންވާނީ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުންތަކާ އެކުގައެވެ.

ފަސްވަނަ ބާބު

ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތުގައި ވިޔަފާރި ހިންގުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް

ރައުސްމާލު

19. (ހ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް، ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް، އެފަރާތަކުން ކުރާ ޖެނެރަލް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއަށް -/50,000,000 (ފަންސާސް މިލިއަން) ރުފިޔާއަށްވުރެ މަދުނޫން އަދަދެއް، އަދި އެފަރާތަކުން ކުރާ ލައިފް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއަށް -/10,000,000 (ދިހަ މިލިއަން) ރުފިޔާއަށްވުރެ މަދުނޫން އަދަދެއް، ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން އެއަށްވުރެ ބޮޑު އަދަދެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ އެ އަދަދަކަށްވުރެ މަދުނޫން އަދަދެއް،

ރައުސްމާލުގެ ގޮތުގައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. އެ އަދަދަކީ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދަރާފައިވާ، ނުވަތަ ރަހުނުކުރެވިފައިވާ ފައިސާއަކަށް ވެގެން ނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، އިންޝުއަރެންސް ބާވަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ވަކި ކުލާހެއްގެ ނުވަތަ ވަކި ކުލާސްތަކެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރި އެކަނި ކުރާ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަދަށްވުރެ ކުޑަ އަދަދެއް ރައުސްމާލުގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓުމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ރ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކުން ހިންގާ އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރީގެ ބާވަތާއި ހުރިމަތިވާ ރިސްކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަދަށްވުރެ މަތީ އަދަދަކަށް ރައުސްމާލު ބެހެއްޓުމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައެޅުމުން ކަނޑައަޅައި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް އެންގުމުން އަންގައިދިނަމަ، އޮތޯރިޓީން އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައެޅި އަދަދަށް އެ ކުންފުނިން ރައުސްމާލު ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އޮތޯރިޓީން ލައިސަންސް ދީގެން އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކުން، އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަދަށް ރައުސްމާލު އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް ދޫކޮށްދޭނީއެވެ. އަދި އެފަދައިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާއިރު، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ ހުރި ރައުސްމާލަށްވުރެ ރައުސްމާލުގެ އަދަދު ދަށްކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ރައުސްމާލުގެ ގޮތުގައި ބަލާނީ ފަންޑުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

ސޮލްވެންސީ މާޖިން

20. (ހ) ސޮލްވެންސީ މާޖިން މަދުވެގެން ހުންނަންޖެހޭނީ މިންވަރު ކަމުގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންވަރަކަށްވުރެ މަދުނުވާން ގޮތުގައި، ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް ސޮލްވެންސީ މާޖިން ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބޭއްޓުމަށް ކަނޑައަޅާ ސޮލްވެންސީ މާޖިން ކަނޑައެޅުމުގައި، ތަފާތު ބާވަތްތަކުގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިތަކަށް އަދި ތަފާތު ކެޕިޓަލްތަކުގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިތަކަށް، ތަފާތު މިންގަނޑެއް އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ނ) ވަކި ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކެއް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސޮލްވެންސީ މާޖިން ބެހެއްޓުމުން އޮތޯރިޓީއަށް އިސްތިސްނާކުރެވިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ސޮލްވެންސީ މާޖިން ބެހެއްޓުމާ ގުޅޭގޮތުން، އޮތޯރިޓީއަށް އަންނަނިވި ކަންކަން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(1) އެސެޓްތަކާއި ލައިބިލިޓީތަކުގެ ވެލިއު ކަނޑައަޅާނެ ގޮތުގެ މިންގަނޑުތައް؛

(2) އެސެޓްތަކާއި ލައިބިލިޓީތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމަނާނެ ބާވަތްތައް.

ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓް

21. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓެއް ބެހެއްޓުމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަހައްޓާ ޑިޕޮޒިޓަށް އާމްދަނީ ނުވަތަ އިންޓްރެސްޓް، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އުސޫލެއްގެ ދަށުން ދެވޭނެއެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ލައިސަންސް ބާތިލުކޮށްފިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެފަރާތުން ބަހައްޓާ ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓް ބޭނުންކުރަންވާނީ އެފަރާތުގެ ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ދިނުމަށެވެ. އަދި، ހުރިހާ ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ހުށަހަޅާ ހުރިހާ ކްލެއިމްތަކަށް ދެވޭނެ މިންވަރަކަށް ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓް ނުފޫނަމަ، ކްލެއިމްތަކުގެ ބައެއް ދިނުމަށް ޕްރޯރޭޓާއަކަށް ނިސްބަތުން ދޫކުރާނެއެވެ.

(ރ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ލައިސަންސް ބާތިލުކޮށްފިނަމަ، އަދި އެފަރާތުގެ އެއްވެސް ޕޮލިސީހޯލްޑަރަކަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއް ނުވަތަ ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންނަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ދައްކައި ނިމިފައިވާނަމަ، ފައިސާ ދައްކައި ނިމުނު ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓްގެ ގޮތުގައި ބާކީހުރި ފައިސާ އެފަރާތަކަށް އަނބުރާ ދޭންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަހައްޓާ ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓަކީ، އެ ސެކިއުރިޓީ ބެހެއްޓި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ އަސާސެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެ ސެކިއުރިޓީ ރަހުނު ކުރުމަކަށް ބޭނުމެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޓްރަސްޓުގައި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން ބަހައްޓާ ސެކިއުރިޓީ ބެލެވޭނީ އެ ކުންފުނީގެ ހިއްސާދާރުންގެ ފަންޑުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އަސާސެއް ކަމުގައެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮޒިޓް ބެހެއްޓުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ފަންޑު ޤާއިމުކުރުން

22. (ހ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް، އެފަރާތުން ހިންގާ ކޮންމެ ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއަކަށް ވަކި އިންޝުއަރަންސް ފަންޑެއް ޤާއިމުކޮށްފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަންޑުގެ އިތުރުންވެސް އިތުރު ފަންޑެއް ނުވަތަ ފަންޑުތަކެއް ޤާއިމުކުރުމަށް، އޮތޯރިޓީން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަށް އަންގައިދާނެއެވެ. އެގޮތުން، އާއި ބާވަތްތަކުގެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަށް ނުވަތަ ވަކި ކެޓަގަރީއެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ހިންގާ ކުންފުނިތަކަށް ޚާއްޞަ ފަންޑުތަކެއް ޤާއިމުކުރުމަށް އަންގައިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ފަންޑު ޤާއިމުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

ހިއްސާދާރުންގެ ފައިސާއާއި ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ ފައިސާ ވަކިން ބެލެހެއްޓުން

23. ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް، އެ ކުންފުންޏެއްގެ ހިއްސާދާރުންގެ ފައިސާއާއި ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ ފައިސާއާގުޅޭ އެކައުންޓުތައް ބެލެހެއްޓެންވާނީ ވަކިންނެވެ.

އެސެޓްތައް އިންވެސްޓްކުރުން

24. އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުގެ އެސެޓްތައް އިންވެސްޓްކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާއި އެސެޓްތައް ބަހައްޓަންޖެހޭ ތަންތަން، މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބުނެދޭގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

އެސެޓްތައް ބަހައްޓުން

25. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކަށް ނުވަތަ ވަކި ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަކަށް ނުވަތަ ވަކި ކެޓަގަރީއެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ހިންގާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަކަށް، އެ ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ އެ ކުންފުނިތަކުގެ ލަޔަބިލިޓީތައް އަދާކުރުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަދުވެގެން އެސެޓްތައް ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރެއް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި، އެ ކުންފުންޏަކަށް ނުވަތަ ކުންފުނިތަކަށް އަންގައިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އަންގާ އަންގުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) އެސެޓްތައް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަހައްޓަންޖެހޭނީ ކޮން ލައިބިލިޓީތަކާ ގުޅިގެން ކަން؛

(2) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަހައްޓަންޖެހޭނީ އެސެޓްތަކުގެ ބާވަތްތައް؛

(3) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަހައްޓަންޖެހޭނީ އެސެޓްތަކުގެ ވެލުއޭޝަން ހަދާނެ ގޮތް.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން، ވަކި ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަކަށް ނުވަތަ ވަކި ކެޓެގަރީއެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި ހިންގާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަކަށް، އެސެޓްތައް ބެހެއްޓުމަށް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައި އެންގުމުގައި، އެކި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަށް އެކި މިންވަރު ކަނޑައަޅުއްވާނެއެވެ. މިގޮތުން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާނީ، އެ ކޮންޓްރެކްޓްތަކުގެ މާލީ ޒިންމާތަކާއި ރިސްކް ޤަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރާއި އޮތޯރިޓީއަށް ފެންނަ އެހެން ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހުއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އެސެޓްތައް ބެހެއްޓުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

26. ރީއިންޝުއަރަންސް އިންތިޒާމުތައް

(ހ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަކަށްވެސް، އެކަށީގެންވާ ރީއިންޝުއަރަންސް އިންތިޒާމުތަކެއް ހަދައިގެން ހުންނަންވާނެއެވެ. ރީއިންޝުއަރަންސް އިންތިޒާމުތައް ހަދައިދޭ، އެކަށީގެންވާ ފެންވަރުގެ ވަކިވަކި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓްތަކުގެ އެކްސްޕޯޝަރއަށް، އަދި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓްތަކުގެ ދަށުން ކުރިމަތިވެދާނެ އެގްރިގޭޓް ލޮސްއަށް އެކަށީގެން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަރު ކޮންޓްރެކްޓްކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ އިންޝުއަރަރުން މުޢާމަލާތްތައް ނުވަތަ އެއިން ބައެއް، ފޮރިންޖުރިސްޑިކްޝަން އުސޫލުން ރީއިންޝުއަރަރ ކުރުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަރަކާތްތެރިވާ ކޮންޓްރެކްޓަކަށް އިސްކަންދޭންވާނެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަރަކާތްތެރިވާ

އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން އެ އިންޝުއަރަންސް މުއާމަލާތަކީ އެކަށީގެންވާ ރީއިންޝުއަރަންސް ލިބެން ނެތްނަމަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ފެކަލްޓޭޓިވް އުސޫލުން ރީއިންޝުއަރ ކުރުވިދާނެއެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ހަދާފައިވާ ރީއިންޝުއަރަންސް އިންތިޒާމުތައް އެކަށީގެންވާކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ނުފެންނަނަމަ، އެ އިންތިޒާމުތަކަށް ބަދަލުގެނައުމަށް، އޮތޯރިޓީއަށް އެންގިދާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން، ބަދަލެއް ގެނައުމަށް އޮތޯރިޓީން އަންގައިފި ހިނދެއްގައި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން އެ ބަދަލެއް ގެންނަންވާނެއެވެ.

އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ކުރުން މަނާ ކަންކަން

27. (ހ) އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ލިޔުމުން ލިބިގެން ފިޔަވައި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން، ތިރީގައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(1) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ހިއްސާއެއް، އެ ހިއްސާއެއްގެ ވެރިފަރާތުގެ ކިބައިން އަނބުރާ ގަތުން، އަދި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ހިއްސާ ކޮލެޓެރަލްއަކަށް [illegible] ދަރަނި ދިނުން؛

(2) އޮތޯރިޓީން އަންގާ ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާފާ ހިސާބުތަކުގައި، ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކަށް އޮތޯރިޓީން މިނަވަރާ ފަރާތަކަށް ދަރަނި ދޫކުރުން ނުވަތަ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން ނަގާ ދަރަންޏަކަށް ގެރެންޓީއެއް ދިނުން ނުވަތަ ސެކިއުރިޓީއެއް ބެހެއްޓުން؛

(3) ކޮމާޝަލްބޭންކާ ނުލައި އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ދަރަންޏަށް ފައިސާ ދޫކުރުން؛

(4) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން ފިޔަވައި އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީތައް އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލުކުރުން.

(ނ) އޮޑިޓަރުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކެއްގެ ގޮތުން، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުން ފާސްކޮށްފައިވާ، އަދި އެ ކުންފުނީގެ ހިންގާ މުވައްޒަފުންނަށް ނިސްބަތްވާ ސުޕަވިޝަނުގެ ދަށުން، އެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނަށް ދަރަނި ދިނުން މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރާއި (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަނާކުރުމުން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ.

ބަދަލުކުރުމާއި އެއްކޮށްލުން

28. (ހ) އޮޑިޓަރުގެ ހުއްދަ ލިޔުމުން ހޯދައިގެން ފިޔަވައި، ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(1) އެއް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއް އަނެއް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކާ އެއްކޮށްލުން؛

(2) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް އެހެން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ އެސެޓްތައް ނުވަތަ އެސެޓްތަކުން ބައެއް ހޯދުން ނުވަތަ ގަތުން؛ ނުވަތަ

(3) އެހެން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ލަޔަބިލިޓީތަކުގެ ޒިންމާ ނެގުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އޮޑިޓަރުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން، އެއްކޮށްލުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއި، އެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުގެ އެއްކޮށްލުމުން ހުންނާނެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ މާލީ އަދި ހިންގުންތެރިކަމުގެ ޤާބިލުއްޔަތުކަމާއި ކުރިމަގުގެ ވިޔަފާރީގެ ފޮރކާސްޓްތައް އޮޑިޓަރަށް ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި އެއްކޮށްލުމުން ހުންނާނެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކީ އާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކަށް ލައިސަންސް ދޫކުރުމަށް ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަވާނެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކަށްވާ

ބާވަތުގައި ފެންނަ އިކުއިޕްމަންޓް އާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ލައިސަންސް ދީގެން ނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދޫ ކުރެވޭ ހުއްދައެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާގެ ވިޔަފާރިކަން ކުޑަވެގެންދާނެކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ ނުވަތަ ޚިޔާނާތްތެރިކަމުގެ ވަސީލަތަކުގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ނުރައްކާވާފަދަކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، ހުއްދަ ދީގެން ނުވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ވިޔަފާރިކަން ކުޑަވުމުގެ ސަބަބުން ކޮމްޕެނީ ނުގެއްލޭ އަސާސީތަކަށްވުރެ، މިފަދަ ހުއްދައެއް ދިނުމުގެ ސަބަބުން ކުރާނެ އެއްވެސް އަސަރު ބޮޑުކަމަށް އިކުއިޕްމަންޓް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެ ހުއްދައެއް ދޫކުރެވިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާފަރާތާ ހުށަހެޅުމަކަށް ހުއްދަ ދިނުމުގައި އިކުއިޕްމަންޓް އެކަށީގެންވާކަމަށް ފެންނަ ޝަރުތުތަކާއި ނުވަތަ ޝަރުތާ ނުލައިވެސް ހުއްދަ ދޫކުރެވިދާނެއެވެ.

ކޮންޓްރެކްޓްގައި އިންވެސްޓްކުރުން

29. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓުން، އެހެން ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ސްޓޮކް، ބޮންޑް، ހިއްސާ ނުވަތަ އިސްލާމީ ޞުކޫކް ފަދަ ބޮންޑެއްގައި، ސެކިއުރިޓީ ނުވަތަ ނޮންސެކިއުރިޓީސް ގޮތުންވެސް، އިންވެސްޓްމަންޓްކުރަންވާނީ އިކުއިޕްމަންޓް ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެމަތީންނެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިކުއިޕްމަންޓް ހުއްދަ ދިނުމުގައި ވަކި ޝަރުތުތަކަކާއި ހުއްދަ ދިނުމަށް އިކުއިޕްމަންޓް ނިންމިދާނެއެވެ. އެގޮތުން ކަނޑައަޅާ ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިންވެސް އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓުން އިންވެސްޓްކުރާ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ހިންގުމުގެ ބަރަބަރުކަމާ މުއްދަތުން ޝަރުތުތަކެއް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި، ހުއްދަ ދިނުމަށްފަހު، ޝަރުތުތަކަށް ޢަމަލުކުރުން ގެނައުމުގެ އިޖުރާއާތުތަކެއް އިކުއިޕްމަންޓް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން އޮތް ކަމުގައިވިޔަސް، އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދުމަކާ ނުލައި އިންވެސްޓްމަންޓް ކޮންޓްރިބިއުޓަރުކާއި އިންވެސްޓްމަންޓް މިންވަރުތަކާއި ކަންކަން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދި ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

ހަވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރަންސް ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ އުޞޫލުތަކާއި ހަމަތައް

ލޯންގްޓާމް އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ނަފާ އެ ޕޮލިސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތަށް ލިބިދިނުން

30. (ހ) ކޮންމެ ލޯންގްޓާމް އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގައިވެސް އެ ޕޮލިސީއެއްގެ ޕޮލިސީހޯލްޑަރު ބޭނުންވާއެއް ހިނދެއްގައި، އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގެ މިލްކުވެރިކަން އެސައިންކޮށް ނުވަތަ އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގެ ބެނެފިޝަރީއެއްގެ ގޮތުގައި، އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ކޮންމެ ނަފާއެއް، އެހެން ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކަށް ލިބޭނެ މަގުފަހިވާގޮތް އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގައި ހަމަޖެހިފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

(ށ) ލޯންގްޓާމް އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިޔުމުން އިންޝުއަރަރއާށް ފަރާތަށް މަޢުލޫމާތު ދޭނަމަ، އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ނަފާއެއް ލިބިދެނީވެސް އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ނަފާއެއް ލިބިގަން އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކަށް، އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށެވެ. އަދި އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ނަފާއެއް ލިބިގަން، އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގެ ދަށުން ޚާއްޞަ އިންޝުއަރކޮށްފައިވާ ފަރާތް ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތެއް އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ނަފާ ބަހާނީ، ވާރިސުންގެ މެދުގައި މުދާ ބެހުމުގައި ޢަމަލުކުރާ އާންމު އުޞޫލުގެ

ދަށުން، ލަފާދީ އިންޝުއަރެންސްކުރިޔާ ފަރާތުގެ ވާރިސުންގެ މުދަލަށެވެ.

(ނ) ޓްރާންސްފަރު އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ދަށުން ލިބޭ ނަފާ ލިބޭން ފަރާތެއް ކަނޑައަޅުއްވާފައި، އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގެ މިލްކުވެރިޔާ އެހެން ފަރާތަކަށް އެސައިންކުރުމާއި އަދި އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވަނީ ހަމައެކަނި އެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީގެ ދަށުން ލަފާދީ އިންޝުއަރެންސްކުރިޔާ ފަރާތަށެވެ.

ސަބްރޯގޭޝަން

31. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީން ކްލެއިމްގެ ގޮތުގައި ދައްކާ ފައިސާއެއްގެ ސަބަބުން އެ ކޮންޕެނީއަށް ލިބޭ ގެއްލުން ކަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ޕްރިންސިޕަލަށް ލިބުނު ގެއްލުމަށް ޒިންމާވާ ފަރާތުން ދޭންޖެހޭ ބަދަލާއި ނުވަތަ ޒިންމާވާ ފަރާތަކުން ބަދަލެއް ދިނުމާއިމެދު، އެ ބަދަލު ލިބިގަތުމުގެ ހައްޤު އެ ކޮންޕެނީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޒިންމާވާ ފަރާތަކުން ލިބެންޖެހޭ ބަދަލު ހޯދުމަށް އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނިން ބޭނުންވާނަމަ، ޕްރިންސިޕަލްގެ ނަމުގައި އެ ޒިންމާވާ ފަރާތާ ދެކޮޅަށް އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނިން ދައުވާކުރުމަށް އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނިން ބޭނުންވާ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޕްރިންސިޕަލްގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓުގައި ޝަރުތުކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ނ) ބަދަލުގެ ގޮތުގައި ޒިންމާވާ ފަރާތުން ލިބޭ ފައިސާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީން ލިބުނީ، ޕްރިންސިޕަލަށް އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނިން ދައްކާފައިވާ ފައިސާއަށް، ޕްރިންސިޕަލްގެ ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ޖުމްލަ އަދަދަށްވުރެ މަދު އަދަދަކަށްވާނަމަ، އެ މަދުވި އަދަދު ޕްރިންސިޕަލަށް ދިނުމަށްފަހު، ބާކީވާ އަދަދެވެ.

ޕްރީމިއަމް ރޭޓް ކަނޑައެޅުން

32. (ހ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަކަށްވެސް، ޕްރީމިއަމް ރޭޓް ކަނޑައެޅުމުގެ ހަރުދަނާ އުސޫލުތައް ބޯޑުން ކަނޑައަޅައިގެން، އަދި އެކްޗުއަރީން ވަކި އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ އެ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާގޮތަށް، އެފަރާތުން ހިންގާ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރީގެ ކޮންމެ ކެޓަގަރީއަކަށް އަދި ސަބް-ކެޓަގަރީއަކަށް ޕްރީމިއަމް ރޭޓްތައް ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓުތަކަށް ކަނޑައަޅާ ޕްރީމިއަމް ރޭޓްތައް ކަނޑައެޅުމުގައި އެ ކޮންޓްރެކްޓަކަށް ބޭނުންކުރި އުސޫލުތަކުގެ ތަފްސީލާއެކު އެ މައުލޫމާތު އޮތޯރިޓީން އަންގާ ގޮތެއްގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅަމުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައިވެސް، ޕްރީމިއަމް ރޭޓް ކަނޑައެޅުމުގައި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓުތަކުން ބޭނުންކުރަން އުސޫލަކީ ރޮޅި ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ އެކަން ކަނޑައަޅަން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

ލިކުއިޑިޓީ ޑޭޓާބޭސް

33. އިންޝުއަރަންސް ޕްރޮވައިޑަރެއްގެ ދަށުން ފައިސާ ހޯދާފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަކުން ހުށަހަޅާ ކްލެއިމްތަކާއި ގުޅޭ ނިސްބަތް އެކަން ޕްރޮވިޝަންގެ ގޮތުގައި އަންނަނިވި ފައިސާ އަދި ކްލެއިމްތަކުން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ފައިސާގެ ޖުމްލަ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދައްކާފައިވާނަމަ، އެ ކޮންޕެނީން ލިކުއިޑިޓީ ޑޭޓާބޭސް ދައްކަމުންދާ ލިކުއިޑިޓީ ޑޭޓާބޭސް ހިސާބުކުރަން ގޮތް ދެނެގަތުމަށް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

އިތުރު ޕްރޮޓެކްޝަނަށް ފިޔަވަޅު

34. (ހ) ވަކި ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ޕްރޮޑަކްޓެއް ނުވަތަ ޕްރޮޑަކްޓުތަކެއް ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަކަށްވެސް ވިއްކަންފަށާކަމަށް

އޮތޯރިޓީއަށް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދައިން
އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ބާވަތްތަކާއިވެސް، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ
ޕްރޮޑަކްޓްތަކުން ކަވަރުކުރާނެ ކަންކަމާއި އެ ޕްރޮޑަކްޓްތަކުގެ ޕްރީމިއަމް
ކަނޑައަޅާނީ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ވަކި ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރަންސް
ޕްރޮޑަކްޓެއް ނުވަތަ ޕްރޮޑަކްޓްތަކެއް ވިއްކުމަށް އިންޝުއަރަންސް
ކުންފުނިތަކަށް އެންގުމުގައި އޮތޯރިޓީން ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް،
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ވަކި އިންޝުއަރަންސް ޕްރޮޑަކްޓެއް
ނުވަތަ ޕްރޮޑަކްޓްތަކެއް ވިއްކުމަށްޓަކައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ
ޝަރުތުތަކާއި، އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް އިންޝުއަރަންސް
ކުންފުނިތަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.

އެކްޗުއަރީ ސަރވިސް 35. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން، އެކްޗުއަރީ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރގެ ޚިދުމަތް
އަހަރެއްގެ މުއްދަތުން ދިގުނުވާ ފަހަރުތަކުގައި މިންވަރު މި ޤާނޫނުގެ
ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައިވާ ރިޕޯޓެއް އޮތޯރިޓީއަށް
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަނޑައެޅުމުގައި،
އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރީގެ ވަކި ބާވަތްތަކުގެ ތަފްޞީލު ދިރާސާކޮށްގެން
ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން 36. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން އަދި އިންޝުއަރަންސް
އިންޓަރމީޑިއަރީތަކުން، އެފަރާތްތަކުގެ ކަސްޓަމަރުންގެ މައުލޫމާތުގެ
ސިއްރު ހިފެހެއްޓެންވާނެއެވެ.

(ށ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި މެނުވީ، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން
އަދި އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީތަކުން، ކަސްޓަމަރުގެ

އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށްވެސް ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(1) ލިޔުމަކުން އެ ކަސްޓަމަރެއްގެ ހުއްދައެއް ލިބިފައިވުން؛

(2) ކަސްޓަމަރެއް މަރުވެފައިވާނަމަ، އޭނާގެ ވާރިސުންގެ ހުއްދަ ލިޔުމަކުން ލިބިފައިވުން؛

(3) ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން؛

(4) ޖިނާއީ ކުށްތައް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ ފަރާތަކުން ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކުރާ ޤާނޫނީ އަމުރެއްގެ ދަށުން؛

(5) މި ޤާނޫނުން އެފަދަ މައުލޫމާތެއް ހާމަކުރަން ހުއްދަކޮށްފައިވާ ކަމެއްގައި އަދި/ނުވަތަ ޝަރުތެއްގައި ހާމަކުރުން.

(ނ) އެއްވެސް ސަބަބަކާ ގުޅިގެން ކަސްޓަމަރާއި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏާ ނުވަތަ ކަސްޓަމަރާއި އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއާ ދެމެދުގައިވާ ގުޅުން ކެނޑުނުކަމުގައިވީނަމަވެސް، އެ ކަސްޓަމަރާބެހޭ މައުލޫމާތެއް ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގައި ނުވަތަ ޝަރުތުތަކުގައި މެނުވީ، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގައި ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއެއްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ނުވަތަ މަސައްކަތްކުރި އެއްވެސް ފަރާތެއް، ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރި އެއްވެސް ފަރާތެއް، އެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީގެ ކަސްޓަމަރުންގެ މައުލޫމާތު ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް އެފަދަ މައުލޫމާތެއް ދީ ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކަށް އެފަދަ މައުލޫމާތެއް ބޭނުންކުރުމަށް ލިބިދިނުމަށްވެސް ނުވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ނުވަތަ މަސައްކަތްކުރި ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ

މެންބަރުންނާއި އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންނާއި އޭޖެންޓުން އަދި ކޮންސަލްޓަންޓުންވެސް ހިމެނެއެވެ.

(ޅ) އޮފީހުގެ މުވައްޒަފުންނާއި އޮފިސަރުންނާއި އޮފީހުން ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގައި ލިބިފައިވާ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ލިޔެކިޔުމެއް، އެމީހެއްގެ ވަޒީފާގެ ނުވަތަ ޢައްޔަންކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ފިޔަވައި، ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި، އެފަދަ މުވައްޒަފުންނާއި އޮފިސަރުން މަޤާމުން ވަކިވިނަމަވެސް އަދި އޮފީހުން ޢައްޔަންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ޢައްޔަންކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވިނަމަވެސް އެފަދަ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ލިޔެކިޔުމެއް ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

ސިއްރު ހިފެހެއްޓުމުން އިސްތިސްނާވާ ހާލަތްތައް

37. އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމުގައި ނުވަތަ، އަންނަނިވި ފަރާތްތަކަށް މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން، މި ޤާނޫނުގެ 36 ވަނަ މާއްދާއިން އިސްތިސްނާވާނެއެވެ.

(ހ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ އިންޝުއަރެންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއެއްގެ ހިއްސާދާރުންގެ ޢާންމު ޖަލްސާއެއްގައި ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އޯޑިޓަރުން، ނުވަތަ މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކޮމިޝަނުން، އޮފީހުން ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އެކްޗުއަރީން، އެފަރާތްތަކަށް ޤާނޫނީގޮތުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އެފަރާތްތަކަށް ދިނުން؛

(ށ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިން ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އެކްޗުއަރީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު އެފަރާތަށް ދިނުން؛

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނުވަތަ ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/81 (މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު 1981) ގެ ދަށުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި އެފަރާތުން މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ލިޔެކިޔުން ހުށަހެޅުމަށް އެދުން؛

(ރ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏާއި އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއާ ދެމެދުގައި މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން؛

(ބ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ފަރާތަކަށް އެފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުން؛

(ޅ) މި ޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއް ބެލުމުގެ ބޭނުމުގައި އެފަރާތުން މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ ލިޔެކިޔުމެއް ހުށަހެޅުމަށް އެންގުން؛

(ކ) ކޯޕަރޭޝަން ހުއްޓުވުމާއި، މަނީ ލޯންޑަރިންގާއި، ޓެރަރިސްޓް ހަރަކާތްތަކަށް ފައިސާ ހޯދައިދިނުމާ ދެކޮޅަށް، އެކަމާގުޅޭ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން، ހެޔޮ ނިޒާމުގައި އެކި ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް؛

(އ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއި ރީއިންޝުއަރަރާ ދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޝަރީޢަތުގައި ހިނގަމުންދާ މައްސަލަތަކުގައި، އެފަދަ މުޢާމަލާތަކާ ގުޅޭގޮތުން އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއަށް ލިބިދާނޭ ބަދަލު ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އެ މުޢާމަލާތަކާބެހޭ ބަޔާން ނުވަތަ ހުރިހާ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން؛

(ވ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއެއްގެ ކަސްޓަމަރަކާ އެހެން ފަރާތަކާ ދެމެދު ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ ނުވަތަ ކޯޓުން ބަލަމުންދާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން، ކޯޓުން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަށް ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއަށް، އެ ކަސްޓަމަރާ ބެހޭގޮތުން މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށް އެންގުން؛

(ދ) އެހެން ގައުމުތަކުގެ އިންޝުއަރަންސް ރެގިއުލޭޓަރީ އަދި ސުޕަވައިޒަރީ އިދާރާތަކުން އެދިގެން، އެ އިދާރާތަކާ ޚާއްޞަ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު، އޮތޯރިޓީން އެފަރާތްތަކަށް ދިނުން.

ހަތްވަނަ ބާބު

އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީތައް

އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓުން

38. (ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން، އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީއަކާ ލިޔުމުން ވެވޭ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން އެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީގެ ހުއްދަ ލިބިގެން މެނުވީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވެގެން ނުވާނެއެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީތަކުން، އެ ކޮންޕެނީގެ އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާން ފަރާތެއް ޢައްޔަންކުރަންވާނީ ނުވަތަ އޭޖެންޓެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ހުއްދަ ދޭނީ، އެފަރާތަކާއެކު ލިޔުމުން ވެވޭ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުންނެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓުގެ ޢަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓު ނުކޮށް ދޫކޮށްލާ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން ކަސްޓަމަރަކަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ޒިންމާ ނަގާނީ އެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނިންނެވެ. އޭޖެންސީ އެގްރީމެންޓު ފުރިހަމަވެފައިވިޔަސް ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއަކުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކުން، އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

(ރ) އޮތޯރިޓީން ދޫކުރާ ލައިސަންސެއް ނުވަތަ ހުއްދައެއް ލިބިގެން މެނުވީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓެއްގެ ގޮތުގައި

ރަޖިސްޓްރީވެގެން ނުވާނަމަ އޮޑިޓަރެއް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން އޮޑިޓަރެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ އެކަން އާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) އޮޑިޓަރުން ދޫކުރާ ލައިސަންސެއް ނުވަތަ ހުއްދައެއް ލިބިގެން މެނުވީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޝުއަރަންސް ޚިދުމަތްދޭ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީވެގެން ނުވާނަމަ މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އޮޑިޓަރެއް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން، އޮޑިޓަރެއް އެކަމަށް ދޫކޮށް ލައިސަންސް ނުވަތަ ހުއްދަ ލިބިފައިނުވާ ފަރާތަކީ އެ ކުންފުނީގެ އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓެއް ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރެވިގެން ނުވާނެއެވެ. ނުވަތަ މަސައްކަތްކުރުމަށް ހުއްދަ ދިނުން ނުވާނެއެވެ.

(ޅ) އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓުންގެ ސަބަބުން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު އެ އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓްގެ ކިބައިން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން ލިބިގަތުމުގެ ކަން މި މާއްދާ ހުރެއްޖެއެވެ.

39. އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުންގެ ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ އާންމު ޝަރުތުތައް

(ހ) އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުންގެ ލައިސަންސް ދޫކުރެވޭނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2023 (ކުންފުނީގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އުފެއްދާފައިވާ ކުންފުންޏަކަށެވެ. އަދި އެފަދަ ކުންފުންޏެއްގެ ޕެއިޑްއަޕްގެ ވަކި އިންސައްތައަކުގެ ސީދާ އަދި ނަސީދާ ވެރިފަރާތްތަކަކީ ފިޓް ދިވެހިރައްޔިތުންނަކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮޑިޓަރީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްގައި ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އޮޑިޓަރީން ކަނޑައަޅާ އިތުރު ކަންކަން އޮޑިޓަރީއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ނުވަތަ ފެންވަރަކަށް ހުށަހަޅާ، ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތަށް، އޮޑިޓަރީން ލައިސަންސް ދޫކުރަންވާނެއެވެ.

(1) އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންވަރަށް ރައުސުލްމާލު ހުރުން؛

(2) މޭޖަރ ހިއްސާދާރުންގެ ތެރޭގައި، ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި، އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރުންގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަކީ، ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތްތަކެއްކަން ދައްކުވައިދޭ ސުލޫކާއި މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ހުރުން.

އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރުކަމުގެ ލައިސަންސްދޭ ކަންކަން

40\. (ހ) އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރުކަމުގެ ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާނީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީން އަންގާ މަޢުލޫމާތުތަކާއެކު، އޮތޯރިޓީއަށެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރުކަމުގެ ލައިސަންސް ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު، އެކަމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެޕްލިކޭޝަން ފީ އޮތޯރިޓީއަށް ދައްކަންވާނެއެވެ.

(ނ) ލައިސަންސް އެޕްލިކޭޝަން ފީގެ ތެރޭގައި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންވަރު އޮތޯރިޓީން ދުރާލާ އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. އެ އެޕްލިކޭޝަން ފީއަކީ ލައިސަންސް ދޫކުރުން ނިންމާކަމަށް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ބާޠިލުކުރިޔަސް އަނބުރާ ދޫކުރެވޭ ފީއެއް ނޫނެވެ.

(ރ) އޮތޯރިޓީން އިންޝުއަރެންސް ބްރޯކަރުކަމުގެ ލައިސަންސް ދޫކުރާއިރު، ވަކި ޝަރުޠުތަކާއެކު ލައިސަންސް ދޫކުރެވިދާނެއެވެ. އެފަދައިން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކުގެ އިތުރުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އިތުރު ޝަރުޠުތަކާއެކު ލައިސަންސް ދޫކުރެވިދާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން، އިންޝުއަރެންސް ދޫކުރުމަށްފަހު ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠުތަކަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ބާރުވެސް، އިތުރު ޝަރުޠުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރުވެސް، އެ ޝަރުޠުތަކަން އުނިއިތުރު ގެނައުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވެއެވެ.

(ޅ) އަންނަނިވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ނުވަތަ ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ބާވަތެއް ފުރިހަމަވެއްޖެނަމަ، އިންޝުއަރެންސް ބިޒިނަސް

އިންޝުއަރެންސް ބިޒްނަސްތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(1) އެފަރާތުގެ ވިޔަފާރި ހުއްޓާލައިފުން؛

(2) އެފަރާތުން، މި ޤާނޫނާ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ ނުވަތަ އެފަރާތުން އަމަލުކުރުން ލާޒިމު އެހެންވެސް ޤާނޫނަކާ ނުވަތަ ގަވާއިދަކާ ޚިލާފުވުން، ނުވަތަ ލައިސަންސްގެ ޝަރުތަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީގެ އަމުރަކާ ނުވަތަ އެންގުމަކާ ޚިލާފުވުން، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ނުވަތަ ހެޔޮނަގާ ނޫން ގޮތަކަށް ވިޔަފާރިކުރުން؛

(3) ތެދުނޫން ނުވަތަ އޮޅުންއަރާފަދަ މައުލޫމާތު އޮތޯރިޓީއަށް ދިނުން ނުވަތަ އޮޅުވާލުން؛

(4) އެފަރާތުގެ ޒިންމާތަކާއި މަސައްކަތްތަކާއި ހަރަކާތްތައް ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތަކަށް ހިންގުމަށް އެކަށޭނަ ވަރަށްވުރެ އެފަރާތުގެ ރައުސުލްމާލު މަދުކަން އޮތޯރިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުން؛

(5) އެފަރާތުން ވިޔަފާރި ހިންގުމުން ގެންދަނީ އެފަރާތެއް ތަފްސީލުކުރާ ޕްރޫޑެންޝަލް ރޫލްސްގެ މަސްލަހަތަށް އުނިކަން އަންނަ ގޮތަކަށްކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުން؛

(6) އެފަރާތެއް އިފްލާސްކޮށްފައިވުން ނުވަތަ އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފަށާފައިވުން؛

(7) އެއްވެސް މޭޖަރ ހިއްސާދާރަކީ ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތެއް ކަމުގައިނުވުން؛

(8) ލައިސަންސަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގައި ތެދުނޫން ނުވަތަ ފުރިހަމަނޫން ނުވަތަ އޮޅުންއަރާފަދަ މައުލޫމާތެއް ހުށަހަޅާފައިވުން؛

(9) އާންމު މަސްލަހަތަށްޓަކައި ލައިސަންސް ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެނުން.

41. **އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއެކު އެކަނި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓް ހެދުން**

(ހ) ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރެއް އެޖެންޓުގެ މަސައްކަތުގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއެކު ނޫން، ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށްނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި އެއްވެސް ރިސްކަކާއި ކަވަރުކުރުމަށްޓަކައި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓެއް ހިދުމަތް ނުގެ ސިޔާސީ ނުވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ރިސްކުކަމަށް ބަލާނީ ރިސްކުގެ އޮތީ ކަނޑައަޅައި ޢާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އަކުން އިސްތިސްނާވެގެން، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއި ކުރަވާ ރިއިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓެއް މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަނާ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ބޭރުގައި ނުހިމެނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮތޯރިޓީއަށް އިސްތިސްނާ ދެވިދާނެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިސްނާ ދިނުމުގައި، އިސްތިސްނާ ދެވިދާނެ މުއްދަތުތަކާއި މިންވަރުތަކާއި ޝަރުތުތައް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައިދޭންވާނެއެވެ.

42. **އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުންގެ ވާޖިބު ޒިންމާދާރުކަމުން**

(ހ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް އެހެން ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރެއްގެ ވާޖިބު ޒިންމާދާރުކަމުން މިންވަރަކަށް ހިއްސާ ހިދުމަތް ޤަބޫލުކުރާނަމަ، އެފަދަ ހިއްސާއެއް ހިދުމަތުގެ ކުރިން އެގްރީމެންޓުގެ ހުއްދަ ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެހެން ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއް މެދުވެރިކޮށް ހިއްސާ ހިދުމަތް މަސައްކަތުކުރާނަމަ ބެލެވޭނީ، އެގްރީމެންޓް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، ރަސްމީކޮށް ނުވަތަ ނުރަސްމީކޮށް އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން

އެފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީތަކުގެ ވޯޓުދިނުމުގެ ބާރު ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރާނަމައެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ހިއްސާ ހޯދުމަށް ޤަބޫލުކުރާކަން އެ ކުންފުނިތަކުން އެންގުމުން އެކަން ފަސްނުކޮށް އޮތޯރިޓީއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ނ) ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ އެއްވެސް މޭޖަރ ހިއްސާދާރެއް ސީދާކޮންޓްރޯލަރ ނުވަތަ ނުސީދާކޮންޓްރޯލަރ ނުވަތަ އެހެން ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކާ ގުޅިގެން، ޕޮލިސީގެ ރައުސުލްމާލުގެ ނުވަތަ ވޯޓުދިނުމުގެ ބާރު ލިބޭތޯ ހިއްސާގެ 20% (ވިހި އިންސައްތަ) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނަމަ، ނުވަތަ 33% (ތޭތިރީސް އިންސައްތަ) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނަމަ، ނުވަތަ 50% (ފަންސާސް އިންސައްތަ) އަށްވުރެ އިތުރުވެގެންދާނަމަ މިންވަރަކަށް ހިއްސާ އިތުރުކުރުމުގެ ކުރިން އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ނ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާނީ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުންތަކާ އެކުގައެވެ.

ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީ

43. އާންމުން ބަލަން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދެއްގައި ބެލޭނެގޮތަށް، ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް އޮތޯރިޓީން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ރަޖިސްޓަރީގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދޫކުރާ ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއްގެ ނަމާއި، އެޑްރެހާއި މިނޫންވެސް އާންމުންނަށް ބޭނުންތެރި މަޢުލޫމާތެއްކަމަށް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އެހެނިހެން މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީގެ ގަވާއިދުތަކާއި އެންގުންތައް

44. އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީގެ ކަންކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ގަވާއިދުތައް ހެދުމާއި އެންގުންތައް އެންގުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

އަށްވަނަ ބާބު

ރެކޯޑު ބެލެހެއްޓުމާއި ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުން

ރެކޯޑުތައް ބެލެހެއްޓުން

45. (ހ) ކޮންމެ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް އަދި އިންޝުއަރެންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއަކުންވެސް އެފަރާތުން ހިންގާ ވިޔަފާރީގެ ކަންކަން އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ހިންގަމުން ގެންދިޔުމަށް ބޭނުންވާ މާލީ ހިސާބުތަކާއި އެހެނިހެން ރިކޯޑުތައް، ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން އަންގާ މުއްދަތަކަށް އަދި އަންގާ ގޮތަކަށް ބަހައްޓަންވާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ތިރީގައިވާ ލިޔެކިޔުންތައް ހިމެނެއެވެ.

(1) އިޝޫކޮށްފައިވާ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް ނުވަތަ އޭގެ ރެކޯޑެއް؛ އެ ރަޖިސްޓަރީގައި ނުވަތަ ރެކޯޑުގައި، އިޝޫކޮށްފައިވާ ކޮންމެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއަކާ ގުޅިގެން، ޕޮލިސީހޯލްޑަރުގެ ނަމާއި އެޑްރެހާއި އެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއަށް ބަދަލުކުރަން ފެށި ތާރީޚާއި އެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީ ޓްރާންސްފަރުކޮށްފައިވާނަމަ ނުވަތަ އެސައިންކޮށްފައިވާނަމަ ނުވަތަ ކެންސަލްކޮށްފައިވާނަމަ އޭގެ ތަފްސީލު ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(2) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކްލެއިމްތަކުގެ ރަޖިސްޓަރީއެއް ނުވަތަ އޭގެ ރެކޯޑެއް؛ އެ ރަޖިސްޓަރީގައި ނުވަތަ ރެކޯޑުގައި، ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮންމެ ކްލެއިމަކާ ގުޅިގެން، ކްލެއިމުކުރި ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް، ކްލެއިމްއަށް ފައިސާ ދެއްކި ތާރީޚް، ކްލެއިމްއަށް ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާނަމަ ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާ ސަބަބާއި އެކަން ނިންމި ގޮތް ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(3) އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އުޞޫލުން މާލީ ހިސާބުތަކާއި ރިޕޯޓުތަކާއި ލިޔެކިޔުންތައް.

(ނ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް އަދި އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއަކުންވެސް، އެފަރާތުގެ ވިޔަފާރީގެ ކަންކަމާގުޅޭ މާލީ ހިސާބުތަކާއި އުޞޫލުން ރިޕޯޓުތައް ބަހައްޓަންވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައެވެ. އަދި އެފަދަ ރިޕޯޓުތައް ހުންނަންވާނީ ދިވެހިބަހުން ނުވަތަ އިނގިރޭސިބަހުންނެވެ.

(ރ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް އަދި އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއަކުންވެސް، އެފަރާތްތަކުގެ ރިކޯޑުތައް ހަލާކުވުމުން، ނުވަތަ އެއަށް ގެއްލުމެއްވުމުން ނުވަތަ އެއަށް ބަދަލުގެނައުމުން ނުވަތަ ނައްތާލުމުން ސަލާމަތްކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން އަންގާ ރައްކާތެރިކަމުގެ ފިޔަވަޅުތަކާއި، އިތުރުންވެސް ރައްކާތެރިކަމުގެ އެކަށީގެންވާ އުޞޫލުން ފިޔަވަޅުތައް އަޅަންވާނެއެވެ.

(ބ) އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި މަޢުލޫމާތު ރައްކާތެރިކޮށް ބެލެހެއްޓުން ނިޒާމެއް އަދި މަޢުލޫމާތު ގެއްލިއްޖެނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު އަލުން ހޯދުން ގޮތްތަކެއް ހަމަޖެހިފައިވާނަމަ، ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ރިޕޯޓުތަކާއި، ފޮތްތަކާއި، ސްޓޭޓްމަންޓްތަކާއި، ކަރުދާސްތަކާއި، ލިޔުން ކުރެވިފައިވާ އެކި މުޢާމަލާތްތަކާއި، ޗެކްފޮތްތަކާއި، ނޯޓިސްތަކާއި، މާލީ ޙަރަކާތްތަކާބެހޭ އުޞޫލުން ކުރުނޑަކޮށްފައިވާ އަސްލު ބެހޭއެއްޗީގެ ބަދަލުގައި ރިޕޯޓުކުރަން ފަސޭހަ ގޮތަކަށް، މަޢުލޫމާތު ފޮތުގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް ނުވަތަ އެހެންވެސް ގޮތަކަށް ބެލެހެއްޓުމުގެ ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތަކަށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން ރިޕޯޓުކުރަން ފަސޭހަ ގޮތަކަށް ބެލެހެއްޓޭ ރިޕޯޓުތައް، އެ ރިޕޯޓުތަކުގެ އަސްލާއި އެއްގޮތް ކޮޕީތަކުގައި ހިފެހެއްޓުމުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން ރިޕޯޓުތައް ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ގޮތް ތަފްސީލުކޮށް އޮތޯރިޓީއިން ކަނޑައަޅައިދޭނެއެވެ.

ރިޕޯޓުތަކާއި މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުން

46. (ހ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް އަދި ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއަކުންވެސް އޮތޯރިޓީން އަންގާ ގޮތަކުން، އަންގާ ތަފްސީލުތަކާއެކު، އަންގާ ވަގުތަކުން، އަންގާ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުންތަކާއި ރިޕޯޓުތައް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއް އަދި ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރަކުވެސް، ކޮންމެ މާލީ އަހަރެއް ނިމުމާ ގުޅިގެން 4 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ އަހަރީ ހިސާބުތަކުގެ ކޮޕީ އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތަކާއި އޮޑިޓަރު މެނޭޖްމަންޓް ސިޓީއެއް ފޮނުވާފައިވާނަމަ، އެ ސިޓީގެ ކޮޕީވެސް އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތަކާއެކު އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

މާލީ ހިސާބުތައް އޮޑިޓުކުރުން

47. ކޮންމެ މީލާދީ އަހަރެއް ނިމުމާ 4 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް އެ ކުންފުންޏެއްގެ ފާއިތުވި އަހަރުގެ މާލީ ހިސާބުތައް، އޭގެ ތެރޭގައި ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް މާލީ ހިސާބު ތައްޔާރުކުރަންޖެހޭ ކުންފުންޏެއްނަމަ، ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް މާލީ ހިސާބު ހިމަނައި، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ގޮތަކަށް އޮޑިޓުކުރަންވާނެއެވެ.

ނުވަވަނަ ބާބު

އޮޑިޓަރުންނާއި، އިންސްޕެކްޝަން ހިންގުމާއި، މާލީ ހާލަތު ބެލުން

އޮޑިޓަރުން

48. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި އޮޑިޓުކުރުމުގެ ރޮނގުން ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ އަދި އެކަމަށް ޤާބިލު އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރެއް، ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން އަދި ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ކޮންމެ އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރަކުވެސް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު ޢައްޔަންކުރަންވާނީ ހިއްސާދާރުންގެ އާންމު ޖަލްސާއާއި، ކުންފުނީގެ

ހިއްސާދާރުންނެވެ. އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރުކަމަށް ޢައްޔަނުކުރަންވާނީ އޮތޯރިޓީން ޤަބޫލުކުރާ ލައިސަންސްގެ އޮޑިޓަރަކަށެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮޑިޓްކުރުމަށް ޢައްޔަނުކުރެވޭ އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރާއެކުވާ އެއްބަސްވުމުގައި ތިރީގައިވާ ކަންކަން ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރުން ތައްޔާރުކުރާ ހުރިހާ ރިޕޯޓުތަކާއި އޮޑިޓްކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ މަސައްކަތުގެ ކަރުދާސްތަކާއި އޮޑިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް އޮޑިޓީން އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ ލިޔުންތައް އޮޑިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް؛

(2) އޮޑިޓްކުރެވޭ ކުންފުންޏާ ގުޅުން ހުރި މަސައްކަތްކޮށް ކުރުމަށް ނުވަތަ އިތުރު ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް އޮޑިޓީން އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރަށް އަންގައިފި ހިނދެއްގައި، އެކަންކަން ކުރުން.

(ނ) އޮޑިޓަރުގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި، އޮޑިޓްކުރެވޭ ކުންފުންޏާ ގުޅުންހުރި ޕާޓީ [illegible] އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް [illegible] އޮޑިޓަރަށް ފެންނަނަމަ، އެކަން ވަގުތުން އޮތޯރިޓީއާއި އެ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ [illegible] އަންގަންވާނެއެވެ.

(1) ކުންފުނި ސޮލްވަންޓް ނޫންކަން ނުވަތަ ސޮލްވަންޓް ނުވުމާ ގާތްކަން ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ބިންގާއަށް އުނިކަން ނުލިބިގެން ގާތްކަން؛

(2) ކުންފުނިން ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރެއް ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރެއް ނުވަތަ އެހެން މުވައްޒަފަކު ޖިނާއީ ކުށެއް ކޮށްފައިވާކަން ނުވަތަ ކުރުން ގެންދާކަން ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކާ ނުވަތަ ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފުވެފައިވާކަން ނުވަތަ ޚިލާފުވަމުންދާކަން ނުވަތަ ޚިލާފުވާނެކަމަށް ބެލެވޭނެ [illegible]؛

(3) ކުންފުނި ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތުގައި ހިންގުމަށްޓަކައި އަމަލުކުރުމަށް، މި ޤާނޫނުގައި އަދި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަކާ ޚިލާފުވެފައިވާކަން ނުވަތަ އެއިން ކަމަކަށް ފުރިހަމައަށް އަމަލުކުރަމުން ނުދާކަން؛

(4) ކުންފުނީގެ މާލީ ހާލަތަށް ނޭދެވޭ އަސަރުކުރުވުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިދާ ބޮޑެތި ނުރައްކާތަކަކަށް ހުށަހެޅިދާން މިންވަރަށް އެ ކުންފުނީގެ އިންޝުރަންސް ކޮންޓްރެކްޓްތައް ހިނދުވެފައިވާކަން؛

(5) ކުންފުނީގެ ހަރަކާތްތައް ހިންގުމުގައާއި އިދާރީ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި އާދައާ ޚިލާފު އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން ކުންފުންޏަށް އެކަށީގެންނުވާފަދަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ކަމެއް ހިނގާފައިވުން ނުވަތަ ހިނގާކަމަށް ބެލެވުން.

(ނ) އޯޑަރެއް ނުވަތަ ކުރީގެ އޯޑަރެއް، ކޯޓު ނިޔާއެއްގައި މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް އެއްވެސް ރިޕޯޓެއް ނުވަތަ މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހަޅައިދީ ހިނދެއްގައި އެފަރާތުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް ޤާނޫނަކާ ނުވަތަ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ އެއްބަސްވުމަކާ ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑަކާ އެފަރާތުން ޚިލާފުވި ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ. އަދި އޮތޯރިޓީއަށް އެއްވެސް ރިޕޯޓެއް ނުވަތަ މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުން އެފަރާތުގެ މައްޗަށް މަދަނީ ނުވަތަ ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނުވަތަ އިދާރީ ފިޔަވަޅެއް ނުއެޅޭނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އޯޑިޓްކުރުމަށް އަޕޮއިންޓްކުރަން ޒާބިތުކުރާ ނުވަތަ އަޕޮއިންޓްކޮށްފައިވާ އެކްސްޓަރނަލް އޯޑިޓަރު ނުވަތަ އޯޑިޓް ފަރުމުގެ އެއްވެސް މެންބަރަކު ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުން ނުވަތަ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރަކު ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް އިސްވެރިޔަކު ނުވަތަ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ އޭޖެންޓެއް ނުވަތަ އެ ކުންފުނި ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތެއްކަމުގައި ވެސް ނުވާނެއެވެ. އަދި

އެ ކުންފުނީގައި އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރުގެ މަސްލަހަތު އޮވެގެން ނުވާނެއެވެ. އެ ކުންފުނީގައި އޮޑިޓަރުގެ މަސްލަހަތު އުފެދިއްޖެނަމަ، އެ މަސްލަހަތު އުފެދުނު ގޮތުގެ ތަފްސީލު ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އޯޑިޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިޔުމުން އަންގައި، އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރުކަމުގައި ޢައްޔަންކުރުމަށް ނުވަތަ ދެމެހެއްޓުމަށް އޯޑިޓަރގެ ހުއްދަ ލިބުމުން ލިބިގެން މެނުވީ، އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރުކަމުގައި އެފަރާތް ޢައްޔަންކޮށްގެން ނުވަތަ ދެމެހެއްޓިގެން ނުވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް އޯޑިޓަރ ޖެނެރަލް އަންގާނެއެވެ.

(1) އޮޑިޓްކުރުމާބެހޭ އޯޑިޓަރ ޖެނެރަލް ފެންނަ އިތުރު މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމަށް؛

(2) އޮޑިޓްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ދާއިރާ ފުޅާކުރުމަށް ނުވަތަ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަން އިތުރުކުރުމަށް؛

(3) މާލީ އަހަރު އެކައުންޓިންގއާބެހޭ ނިޒާމުތައް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތާއި، އިންޓަރނަލް ކޮންޓްރޯލްތަކާބެހޭ ރިޕޯޓެއް އޯޑިޓަރ ޖެނެރަލް ހުށަހެޅުމަށް؛ ނުވަތަ

(4) ގަވާއިދުތަކާއި އިޖުރާއާތުތަކާ އެއްގޮތްވޭތޯ، މާލީ ޓްރާންޒެކްޝަންތައް ބަރަކާތްތަކަން ފައިސާ ހޯދައިދިނުން ހުއްޓުވުމަށް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން އެކަށީގެންވާ ޚިދުމަތްތަކުން ކަނޑައަޅާފައިވާކަން ނުވަތަ ނުނަގާކަން، އަދި އެ ޚިދުމަތްތަކަށް ބަދަލުކުރުމުންދާގޮތް ނުވަތަ ނޫންނަމަ ބަދަލު، ކަވަރޭޖުގެ އޮޑިޓަރ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމަށް.

(ނ) އޯޑިޓަރުން ކަނޑައަޅާ ވަކި ކަމަކާ ގުޅިގެން، އޮޑިޓު ނުވަތަ އޯޑިޓަރުން ކަނޑައަޅާ އިންވެސްޓިގޭޝަނެއް ފާހަގަކޮށް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށް އޯޑިޓަރުން ހުށަހެޅުމަށް އޯޑިޓަރ އެ ކުންފުންޏަކަށް އަންގާނެއެވެ. އޭގެ ތަފުސީލުގައި، އެ ކުންފުނީގެ އިދާރާތުގެ ނިޒާމުގެ

ފެންވަރާއި، ކުންފުނީގެ ކަންކަން ހިންގުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ކޮންޓްރޯލްތަކާއި، އެސެޓްތަކުގެ ކޯލިޓީއާއި ޓެކްނިކަލް ޕްރޮފެޝަންތަކުގެ މިންވަރު ފަދަ ކަންކަން ހިމެނިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އޮޑިޓު ކުރުމަށް އޮޑިޓަރުން އަންގާ އިތުރު ކަންތައްތައް ކުރުމަށާއި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮޑިޓަރުން އަންގާ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރުމަށް ހިނގާ ޚަރަދުތަކަށް ޒިންމާވާނީ އޮޑިޓަރު ޢައްޔަނުކޮށްފައިވާ ކުންފުނިންނެވެ.

(ބ) އޮޑިޓަރުގެ ހުއްދަ ލިބިގެން މެނުވީ، އެއްވެސް ކުންފުންޏަކުން ވިދިވިދިގެން 5 (ފަހެއް) އަހަރަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް އެއް ފަރާތަކަށް އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރެއްގެ ގޮތުގައި ޢައްޔަނުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ޅ) އެއްވެސް ކުންފުންޏަކުން މި ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޮޑިޓަރުން ހުށަހަޅާ އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތަކާމެދު އަދި އޮޑިޓް ރިޕޯޓާމެދު ހިޔާލު ތަފާތުވެއްޖެނަމަ، އެ ކުންފުންޏެއްގެ ބޯޑުގައި އަދި އޮޑިޓަރުން ކަނޑައަޅާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، ފުރިހަމަ އާ އޮޑިޓް ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރުމަށްޓަކައި އެކަން އޮޑިޓަރަށް ޢައްޔަނުކުރުމަށް އޮޑިޓަރުން އެ ކުންފުނިން އެންގޭނެއެވެ.

ގްރޫޕް އޮޑިޓް

49. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ނުވަތަ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރަކު ޢައްޔަނުކޮށްފައިވާ އޮޑިޓަރު ނޫން އެހެން ލައިސަންސްވީ އޮޑިޓަރެއް، އެފަރާތުގެ މާލީ ހިސާބުތަކާއި ރިކޯޑްތަކާއި އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތައް އޮޑިޓްކުރުމަށްޓަކައި އޮޑިޓަރަށް ޢައްޔަނުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮޑިޓަރުން އޮޑިޓަރެއް ޢައްޔަނުކޮށްފިނަމަ، އެ އޮޑިޓަރު އަންގާ ކުންފުނީގެ އެންމެހައި މާލީ ހިސާބުތަކާއި ރިކޯޑްތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކަށް އޮޑިޓަރަށް ފެންނަން އިންތިޒާމު އެފަރާތުން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮޑިޓަރު

އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް، ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ކިބައިން އޮޑިޓަރު ބޭނުންވާ އެންމެހައި މައުލޫމާތު، އެފަރާތްތަކުން އޮޑިޓަރަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޢައްޔަންކުރާ އޮޑިޓަރަށް ހިނގާ އެންމެހައި ޚަރަދުތަކަށް ޒިންމާވާނީ އޮޑިޓަރު ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ ކުންފުނިންނެވެ.

އޮޑިޓަރު ވަކިކުރުން

50. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނުވަތަ ކަމާބެހޭ އެހެން ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން ކުންފުނީގެ އޮޑިޓަރު އަދާކުރަންޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ނުވަތަ އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އޮޑިޓަރުން ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ އެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ފުރިހަމައަށް އަދާނުކުރެވޭކަމަށް، ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކުން އެފަރާތަކީ ކަމަށް އެކަށީގެން ފަރާތެއް ނުބަލާކަމަށް އޮޑިޓަރަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ އޮޑިޓަރު ވަކިކުރުމަށް އެ ކުންފުންޏަށް އޮޑިޓަރުން ލިޔުމުން އެދިދާނެއެވެ. އޮޑިޓަރު ވަކިކުރުމަށް އޮޑިޓަރުން އަންގާ އެންގުމާ އެއްގޮތަށް އޮޑިޓަރު ވަކިކޮށް، އާ އޮޑިޓަރެއް އެ ކުންފުނިން ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.

އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓުން އޮޑިޓަރުން ޢައްޔަންކުރުން

51. (ހ) އޮޑިޓަރުގެ ލައިސަންސެއް ނުވަތަ ހުއްދައެއް ލިބިގެން މެނުވީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވެގެން ނުވާނެކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޮޑިޓަރުން ކަނޑައަޅައިފިނަމަ، އެފަދައިން ލައިސަންސް ނުވަތަ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓަކު ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރެއް، އެ އޭޖެންޓާ ގުޅޭގޮތުން މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ރިޕޯޓެއް ކަމެއް ފާހަގަކުރެވިއްޖެނަމަ އެކަން އޮޑިޓަރަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) ލައިސަންސް ނުވަތަ ހުއްދަ ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓާ ގުޅޭގޮތުން މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ

ކަންކަން އެ އޭޖެންޓް ބައްދަލުކޮށްފައިވާ އެކްސްޓަރނަލް އޮޑިޓަރު ކުރުމަށް އެކްޗުއަރީން އެންގިދާނެއެވެ.

އެކްޗުއަރީ ބައްދަލުކުރުން

52. (ހ) ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރާ ކޮންމެ ކުންފުންޏަކުން ހުރިހާ ވަގުތެއްގައިވެސް އެކްޗުއަރީއެއް ބައްދަލުކޮށްފައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ބައްދަލުކުރާ އެކްޗުއަރީއަކީ، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ސިފަތަކާއި ޝަރުތު ފުރިހަމަވާ އަދި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް އެކަށޭނަ ފަރާތެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(ނ) އެކްޗުއަރީގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏާ ގުޅޭގޮތުން ލިބޭ މަޢުލޫމާތަކުން، އެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި، ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑު މެންބަރެއް ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރެއް، ނުވަތަ އެއްވެސް މުވައްޒަފެއް، ޤާނޫނާ ނުވަތަ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން ނެރެފައިވާ އުސޫލަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން އަންގާފައިވާ އެންގުމަކާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ނުވަތަ ޚިލާފު ވެދާނެކަމަށް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރިކަމަށް ބެލެވޭނަމަ އެކްޗުއަރީއަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، އެކަމެއް އެ އެކްޗުއަރީ ވަގުތުން އޮތޯރިޓީއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) އެކްޗުއަރީގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމުގައި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ވިޔަފާރިއާ ގުޅޭގޮތުން ލިބޭ މަޢުލޫމާތަކުން، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ހިނގައިފިނަމަ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ޑިރެކްޓަރުން ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭކަމަށް އެކްޗުއަރީއަށް ފެންނަނަމަ، އެކަން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(1) މި ޤާނޫނާ ނުވަތަ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން އަންގާ އެންގުމަކާ ޚިލާފުވެދާނެ ކަންކަން؛

(2) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ
މަސްއޫލިއްޔަތު ނުފެތޭ އަސަރުކުރުމުގެ ކަންކަން.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އެކްޗުއަރީއަކު އެ އިންޝުއަރަންސް
ކުންފުންޏަށް އެންގުމަށް އެންގުމުން، އެކްޗުއަރީއަށް ފެންނަ
އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި އެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން
ފިޔަވަޅު އަޅާފައިނުވާނަމަ، އެކްޗުއަރީ އެކަން އޮތޯރިޓީއަށް
އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) އެކްޗުއަރީއެއް ނުވަތަ ކުރީގެ އެކްޗުއަރީއެއް، ހެޔޮ ނިޔަތުގައި
މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް އެއްވެސް ރިޕޯޓެއް ނުވަތަ
މަޢުލޫމާތެއް ހުށަހެޅުމުގައި ހާމަކުރުމުގައި، އެފަރާތުން ޒިންމާދާރުވާ
އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއް ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއް ނުވަތަ
އެފަންނުގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑާ އެފަރާތުން ޚިލާފުވެކަމުގައި
ނުބެލޭނެއެވެ. އަދި އޮތޯރިޓީއަށް އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ހާމަކުރުމުގެ
ސަބަބުން އެފަރާތުގެ މައްޗަށް މަދަނީ ނުވަތަ ޖިނާއީ ދައުވާއެއް
ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނުވަތަ އިދާރީ ފިޔަވަޅެއް ނާޅޭނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުގެ އެކްޗުއަރީގެ
ގޮތުގައި ޢައްޔަންކުރެވޭ ފަރާތުން، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ޝަރުތުތައް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ޝަރުތުތަކާއި
ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ އެއިން ޝަރުތުތަކާއި އެއްގޮތްވާ ހަމަނުވާކަމުގެ
ނުވަތަ އެފަރާތަކީ ކަމާބެހޭ ފަރާތެއް ނޫންކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް
ފެނިއްޖެނަމަ، އެ އެކްޗުއަރީ ވަކިކުރުމަށް އެ ކުންފުންޏަށް
އޮތޯރިޓީން ލިޔުމުން އެންގިދާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން އެކްޗުއަރީ ވަކިކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން
އަންގާފައިވާނަމަ، އެ އެންގުމާ އެއްގޮތަށް އެ އެކްޗުއަރީ ވަކިކޮށް، އާ
އެކްޗުއަރީއެއް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.

53. އޮޑިޓަރާއި އެކައުންޓެންޓް، އަދި އެފިލިއޭޓްތަކުގެ މުވައްޒަފުން ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން

މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގައި ނުވަތަ ޕޭމަންޓްތަކުގައި މެދުވެ، ނުވަތަ ސެޓްލްމެންޓުގައި ހިނގަމުންދާ މައްސަލައެއްގައި ހާމަކުރަންޖެހިއްޖެ ޝަރީޢަތެއްގައި މެނުވީ، މި ޤާނޫނުގެ 48 ވަނަ މާއްދާއާއި 49 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އޮޑިޓަރު އަދި އެފަދަ އޮޑިޓަރެއްގެ މުވައްޒަފުން، އަދި މި ޤާނޫނުގެ 52 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އެކައުންޓެންޓު އަދި އެފަދަ އެކައުންޓެންޓުގެ މުވައްޒަފުން، އެފަރާތުން ޢައްޔަންކުރެވުނު މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހުގައިވެސް، އެފަރާތުގެ މަސައްކަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި އެނގިގެންދާ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް، އޮތޯރިޓީ ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކާ ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުގައި، އޮޑިޓަރު ނުވަތަ އެކައުންޓެންޓުގެ މުވައްޒަފަކު އެނގިގެންދާ މަޢުލޫމާތު އެ އޮޑިޓަރަކަށް ނުވަތަ އެކައުންޓެންޓަކަށް ހާމަކުރުމަކީ ނުހިމެނޭނެއެވެ.

54. މާލީ ބަޔާން ބެލުން

(ހ) ލޯންގްޓާރމް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރާ ކޮންމެ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކުންވެސް، ކޮންމެ މާލީ އަހަރެއް ނިމުމުން، ޢައްޔަންކޮށްފައިވާ އެކްޗުއަރީ މެދުވެރިކޮށް އެކުންފުނީގެ ފިނޭންޝަލް ކޮންޑިޝަން ރިޕޯޓު ހެއްދުމަށްފަހު މާލީ ބަޔާން ބަލައި، އޮތޯރިޓީން އަންގާ މުއްދަތަކު އަދި އަންގާ ފޯމެޓަކަށް، މާލީ ބަޔާނުގެ ރިޕޯޓު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) ޖެނެރަލް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މާލީ ބަޔާނު އެކްޗުއަރީއެއް މެދުވެރިކޮށް ބެލުމަށް އޮތޯރިޓީން އަންގައިފިނަމަ، އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެ މަތިން އެކަން ބެލުމަށްފަހު، އޮތޯރިޓީން އަންގާ މުއްދަތަކު އަދި އަންގާ ފޯމެޓަކަށް މާލީ ބަޔާނުގެ ރިޕޯޓު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

55. އިންސްޕެކްޝަން

(ހ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިތަކުގެ ނުވަތަ އިންޝުއަރެންސް އިންޓަމީޑިއަރީއެއްގެ ވިޔަފާރި ހިނގާ ގޮތާއި، ވިޔަފާރީގެ ބާރުތަކާއި، މެނޭޖްމަންޓުގެ ޤާބިލްކަމާއި ހިންގުންތެރިކަމާއި، ރިސްކު މެނޭޖްމަންޓާ

ޕޮލިސީތަކާއި، ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރާ މިންވަރާއި އަދި މިންވަރުވެސް ބަލަންޖެހޭކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެންނަ ކަންތައްތައް ބެލުމަށް އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފުން ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން އައްޔަންކުރާ ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި، އެފަރާތެއްގެ އޮންސައިޓް އިންސްޕެކްޝަން ހިންގިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ބަލައި ފާސްކުރާ އިންސްޕެކްޓަރުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާއަތުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހަދާ އިންސްޕެކްޝަނެއްގައި، އިންސްޕެކްޝަން ހަދާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީގެ ރެކޯޑުތަކާއި ހިސާބުތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކުގެ އަސްލު ނުވަތަ ކޮޕީ ނެގިދާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އޮންސައިޓް އިންސްޕެކްޝަންގެ ބޭނުމަށް އެދޭ ކޮންމެ މައުލޫމާތެއް، ރިޕޯޓެއް، ހިސާބެއް، ލިޔެކިޔުމެއް އަދި ހެއްކެއް، އިންސްޕެކްޝަން ހަދާ ފަރާތަކަށް އެ އިންސްޕެކްޝަން ނިސްބަތްވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެދޭ މައުލޫމާތާއި ތަކެތި ހުށަހަޅާއިރު ނުވަތަ ފޯރުކޮށްދޭއިރު، އެފަދަ ލިޔުމުންވެސް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އޮންސައިޓް އިންސްޕެކްޝަންގެ ބޭނުމަށް އެދޭ ކޮންމެ މައުލޫމާތަކާއި ރިޕޯޓުތަކާއި ހިސާބުތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކާއި ހެކިތައް ހުރި ފަރާތެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ކަމަށްވާނަމަ، އެފަރާތަކުން، އިންސްޕެކްޝަން ހަދާ ފަރާތަކަށް އެ މައުލޫމާތާއި ރިޕޯޓުތަކާއި ހިސާބުތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކާއި ހެކިތައް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހަދާ އިންސްޓިޓިއުޝަނަށް ލިބިގެން އިންސްޓިޓިއުޝަން ހަދާ ފަރާތުން އެދޭ އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ނުވަތަ ރެކޯޑެއް ނުވަތަ ހިސާބެއް ނުވަތަ ލިޔެކިޔުމެއް އަދި ހުއްދައެއް، އެކަށީގެންވާ އުޒުރެއް ނެތި އެއްވެސް ފަރާތަކުން ފޯރުކޮށްދީފައިނުވާނަމަ، އެފަރާތަށް އެ މައުލޫމާތެއް ފޯރުކޮށްދިނުން އެ ޒިންމާ ހަމައަށް، ކޮންމެ ދުވަހަކަށް -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރެވިދާނެއެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ އިންސްޓިޓިއުޝަނުގެ އިތުރުން މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަނާކުރާ ކަމެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކުރާކަމަށް އޮތޯރިޓީން ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ތަނަށް ގޮސް ނުވަތަ އެފަރާތުގެ ފޮތްތަކާއި މާލީ ހިސާބުތަކާއި ރެކޯޑުތައް އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅުމަށް އަންގައި، އެ ތަކެތި ގެންގޮސް އެ ތަކެތި ބެލުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(އ) މި މާއްދާގެ (ކ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ތަނަށް ވަދެވަން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހުރަސް އަޅައިފިނަމަ، އެތަނަކަށް ވަދެވަން ފުލުހުންގެ އެހީތެރިކަން އެދެވިދާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން އޮތޯރިޓީން އެދިއްޖެ ހާލަތެއްގައި ފުލުހުންގެ އެހީތެރިކަން އޮތޯރިޓީއަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

ދިހަވަނަ ބާބު

މާކެޓް ކޮންޑަކްޓް އަދި ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން

މާކެޓް ކޮންޑަކްޓާބެހޭ ގަވާއިދު ހެދުން

56. ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން އަދި މުސްތަހުލިކުންނާއި ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންނަށް ފޯރާން ފަރާތްތަކަށް ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭގޮތަށް ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާއި ޕްރޮސީޖަރތަކާއި މިންގަނޑުތަކާއި ގައިޑްލައިންތައް އެކުލަވާލައި، ކޮމިޝަނުން އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ހ) އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީގެ ޝަރުތުތަކާއި ހަމަތައް ސާފުކޮށްދީ ހާމަކޮށްދިނުން؛

(ށ) އެކަށީގެންވާ އަގު ކަނޑައެޅުން؛

(ނ) ކުންފުނީގެ ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންނާމެދު އިންޞާފުވެރިކޮށް ޙަރަކާތްތެރިވުން؛

(ރ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިތަކުން ފިޔަވަޅު އެޅުމާގުޅޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން؛

(ބ) ޝަކުވާއާއި މައްސަލަ ބެލުން އެކަށީގެންވާ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން.

ވަކި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީ ނެގުން ޝަރުތުކުރުން މަނާކުރުން

57\. (ހ) ވަކި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކުން އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއެއް ނެގުމަށް ނުވަތަ ވަކި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއަކުން ފައިސާ ދެއްކުމަށް ނުވަތަ ވަކި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއަކަށް ދައްކާ ފައިސާ ރީއިމްބަރސްކުރުމަށް، މާލީ އިދާރާއަކުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ އިދާރާއަކުން ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ މޭޖަރ ހިއްސާ އޮންނަ ކުންފުނިތަކުން، އެހެން ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ސީދާކޮށް ނުވަތަ ނުސީދާކޮށް ނަމަވެސް، ޝަރުތުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ށ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ވަކި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއެއް ނެގުމަށް ކަސްޓަމަރަށް ފަރުޟުކުރަމަ އަދި އެ ކުންފުންޏެއްގެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީ ނެގުމުން ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތަކުން އެއްވެސް ކޮމިޝަނެއް ނުވަތަ ފީއެއް ލިބުނަމަ، އެކަން އެ ކަސްޓަމަރަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

ޕްރީމިއަމް ރިފަންޑުކުރުމުގެ އުސޫލު

58\. (ހ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކާއި ޕޮލިސީހޯލްޑަރާ ދެމެދު އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއަކާ ގުޅޭގޮތުން އުފެދޭ ދެބަސްވުންތައް ނުވަތަ މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޕްރީމިއަމް ރިފަންޑުކުރުމުގެ

ޕޮލިސީއަށް އެކުލަވާލެވިދާނެއެވެ. އަދި ޕޮލިސީން އެކުލަވާލާފައިވާ މިފަދަ ޕޮލިސީއެއް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އުވާލެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ޕޮލިސީއެއް އުވާލުމުގައި އެ ޕޮލިސީއަކުން ބަލާނީ މައްސަލަތަކުގެ ޕޮލިސީން ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާ ޕޮލިސީއަށް އެކުލަވާލެވޭނީ ގޮތަކީ އެ ޕޮލިސީއަކުން ބަލާނީ މައްސަލަތަކުގެ ބާވަތްތަކާއި، މައްސަލަ ހުށަހަޅާ މުއްދަތާއި، އެ ޕޮލިސީތަކުގައި ހިމެނޭ ގޮތްތަކުގެ ބިޔަނުގައި ހުށަހެޅޭ ޝަރުޠުތަކާއި ސިޔާސަތާއި، އެ ގޮތްތަކުން ވެރިކަމުގެ ބާރުތަކާއި، އެ ޕޮލިސީއަށް އެގޮތުގެ ބާރުތަކާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާނެއެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި މި މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާ ޕޮލިސީއަކުން މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތަކުން މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާއި ބެހޭގޮތުން ދޭންޖެހޭ ފީ، އެއްވެސް ކޮންޕެނީއެއްގެ ޖެހޭ މަސްލަހަތު ޚިޔާލުފުޅު ހުށަހަޅާ އެ ޕޮލިސީއަށް ގޮތުގެ ބަލައިގަތުމާއި، އެ ޕޮލިސީއަކުން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ މީހުން ބޭރުކުރުމާއި، އަދި އެ ގަވާއިދުގައި، މައްސަލަތައް ހުށަހަޅާއިރު ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ޝަރުޠުތަކާއި ކަނޑައެޅޭ ގޮތްތަކުގެ ބަޔާން ޕޮލިސީން ލިޔެކިޔުމަށް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) އެއްވެސް އިންޝުއަރެންސް ކޮންޕެނީއެއްގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފައްދާ ބެލެނިވެރި ޚިދުމަތް ޕޮލިސީއަކަށް، އެ ކޮންޕެނީއަކީ ބައިވެރިވާ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާނެ ގޮތް ހަމަޖެހިފައި ޝަރީޢަތުގެ ނުވާނެއެވެ. އަދި، އެ ކޮންޕެނީއެއްގައި އުފެއްދެވިފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ހިއްސާވާ ކަމަށް، ކޮންޕެނީތަކުގެ އެ ޝަރީޢަތް ވެސް ބާޠިލު ޝަރީޢަތުގެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި އުފައްދައިން ބާރުގަނޑަކަށް އިންޖީނިޔަރިންގެ، އިންޝުއަރެންސް ޚިދުމަތް ދޭގޮތުގެ އުފެދޭ މައްސަލައެއް

ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭނީ، ދެފަރާތުން ސުލްޙަވެރިކޮށް ވާހަކަ ދައްކައިގެން މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ހިނގައިގަތުމަށް ކޮންޓްރެކްޓުގައި ޝަރުޠުކުރެވިފައިވާނަމައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މައްސަލަ އުފެދުނު ދުވަހުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ދެފަރާތުން ވާހަކަ ދައްކައިގެން މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ނުކުޅެދިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު ފަރީޤުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

59. ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް

(ހ) ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީތަކުން މައްސަލަތައް ނިންމަންވާނީ ހުރި ނިއުޓްރަލްކޮށްގައި، ވަކި ފަރާތަކަށް ޖެހިލުމެއް ނެތިއެވެ.

(ށ) ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކުން ބަލާ މައްސަލަތަކުގައި، ކޮމިޓީގެ އެއްވެސް މެންބަރަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމަކީ އަދި ފޯރުވަން މަސައްކަތްކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(ނ) ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން އިންޝުއަރަންސް ކޮމްޕްލެއިންޓެއްގެ ހިނގުން ހަރުދަނާ ނޫންކަމަށް ނުވަތަ ޖިނާއީ މައްސަލައެއް ހިނގާކަމަށް އެ ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވޭނަމަ، އެކަން އޮތޯރިޓީއަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދައިން ކޮމިޓީން ބަލާ މައްސަލައެއްގައި ޖިނާއީ ޢަމަލެއް ހިނގާކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، އެކަމެއް ބަލައިދޭ އިދާރާތަކަށް ފޮނުވުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއްނާޅައެވެ.

(ރ) މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގެ ދަށުން، ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކުރުމުގައި ނުވަތަ މަޤާމުގެ ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއެއްގެ މެންބަރަކު ހުރި ނިއުޓްރަލްކަމާއި، އެކަމަކުން އެކަށީގެންވާ ފަރުވާތެރިކަމާއެކު ކުރި ކަމަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ނުކުރި ކަމަކާ ގުޅިގެން ލިބޭ ގެއްލުމަކަށް އެ މެންބަރަކު ޒާތީ ގޮތުން ޒިންމާއެއް ނުހުންނާނެއެވެ.

(ބ) ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުމަށްޓަކައި މީހުން ހަޔަރުކުރުމާއި، ބަޔާން ނެގުމާއި، ހެކި ހާޒިރުކުރުމުގެ ބާރު އެ ކޮމިޓީއަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ޅ) ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކަށް މައްސަލަ ބެލުމުގެ ތެރޭގައި ލިބޭ ހުރިހާ މައުލޫމާތަކީ ސިއްރު މައުލޫމާތުތަކެވެ. އެ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާއި އިދާރީ މުވައްޒަފުން އެ މައުލޫމާތެއް، އޮތޯރިޓީ ފިޔަވައި އެހެން އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ހާމަކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

60. ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީގެ ނިންމުންތަކަށް ޢަމަލުކުރުން

(ހ) ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން އެ ކޮމިޓީއަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް ޢަމަލުކުރުން އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިތަކުގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވާނެއެވެ.

(ށ) ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން ކޮމިޓީއަކުން ހުށަހެޅޭ މައްސަލައެއްގައި އެ ކޮމިޓީއަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށް ނުވަތަ ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޙައްޤު ފައިދާއެއްވާގޮތަށް ނިންމާފައި ނިޔަތުގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެ މައްސަލަ ބަލައިދިނުމަށް އެދި، ސިވިލް ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އެދުން މައްސަލަ ބަލައިދިނުމަށް އެދިއްޖެނަމަ، އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިން އެކަމަށް އެދި ހުށަހަޅާތާ 30 (ތިރީސް) މަސައްކަތު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ބެލުމަށްފަހު އޮތޯރިޓީން ގޮތެއް ނިންމައި، އެ ނިންމުން އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏާއި ޝަކުވާ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

އެގާރަވަނަ ބާބު

ކޮންޓްރޯލް ނެގުމާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ އައްޔަންކުރުން

ކޮންޓްރޯލް ނެގުމާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ އައްޔަންކުރުމަށް ނިންމުން

61. (ހ) އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކަށް އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ދިމާވެއްޖެކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެފަރާތެއްގެ ކޮންޓްރޯލް އަދި އެފަރާތްތަކެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގުން އޮތޯރިޓީއަށް ނެގިދާނެއެވެ. ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ޝަރުޠުތަކަކާއެކު އެ ކުންފުންޏަކަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް އައްޔަންކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ މަސްލަހަތަށް ނުވަތަ ޢާންމު މަސްލަހަތަށް އުނިކަން އަންނާނެފަދަ ގޮތަކަށް އެފަރާތުން ވިޔަފާރި ހިންގަމުން ގެންދިއުން؛

(2) އަދާކުރަންޖެހޭ ދަރަނި ދެއްކެން ނުވުން ނުވަތަ މުސްތަޤްބަލުގައި އަދާކުރަންޖެހޭ ދަރަނި ދެއްކޭނެކަމަށް ބެލެވުން، ނުވަތަ މާލީ ޙާލަތު އަދާނުކުރެވުން ނުވަތަ މުސްތަޤްބަލުގައި އަދާނުކުރެވިދާނެކަމަށް ބެލެވުން؛

(3) މި ޤާނޫނާ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ ލައިސަންސްގެ ޝަރުޠަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީގެ އަމުރަކާ ނުވަތަ އިރުޝާދަކާ ޚިލާފުވުން؛

(4) އެފަރާތުގެ ޒިންމާތަކާއި، މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ހަރަކާތްތައް ހަރުދަނާ އަދި ރައްކާތެރި ގޮތަކަށް ހިންގުމަށް އެކަށޭނަ ވަރަށްވުރެ އެފަރާތުގެ ރައުސުލްމާލު މަދުވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތްތަކުގެ އިތުރުން އާންމު މަސްލަހަތަށްޓަކައި، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގުން އޮތޯރިޓީއަށް ނެގިދާނެއެވެ. އަދި، އާންމު މަސްލަހަތަށްޓަކައި، އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކަށް،

އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް ބައްދަލުކުރަން ޖެހިއްޖެކަމަށް ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ފެނިއްޖެނަމަ، ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން އެ ކުންފުންޏަކަށް، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް ބައްދަލުކުރުވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން އެއްވެސް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގުން ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ނަގާފައިވާނަމަ، އެ ވިޔަފާރި ހިންގުމާ ގުޅިގެން ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ހިނގާ ނުވަތަ ކުރަންޖެހޭ ހަރަދުތަކާ ޖެހިފައިވާ އެ ކުންފުންޏަކުން ދައްކަންވާނެއެވެ.

އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ބައްދަލުކުރުން

62\. (ހ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް ބައްދަލުކުރުމަށް ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ނިންމާ ނިންމުން ނިންމަންވާނީ ލިޔުމަކުންނެވެ. އަދި އެ ލިޔުމުގައި ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން އެގޮތަށް ނިންމި ސަބަބުތަކާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ޝަރުތުތަކާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މައިގަނޑު މަސައްކަތްތަކާއި، ވާޖިބުތަކާއި، ބާރުތަކާއި، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރު މުއްދަތު ބާކީކުރުމާއި ހިމެނިގެންވާނެއެވެ. އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ބައްދަލުކުރުމުގެ ލިޔުން، ތަސްދީޤު ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ބައްދަލުކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޝަރުތު ހަމަޖެހި ބާރުތައް ފުރިހަމަވެއްޖެނަމަ، އެކަމުގެ ބަދަލުގައި އެހެން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުކަމަށް ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.

(ނ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާއި ކަނޑައަޅައި، އެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ދޭނީ ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ބައްދަލުކުރުމާ ގުޅިގެން ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ކުރަންޖެހޭ ހަރަދުތަކާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތް ކުރަންޖެހިއްޖެނަމަ، ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ބޭނުންކުރުމުގެ ހަރަދު އެ ކުންފުންޏަކުން ދައްކަންވާނެއެވެ.

(ރ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަކު ކޮށްދީފައިވާ ބާރުތަކެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ދާއިރާ، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ މަސައްކަތްތަކާއި، މަސްއޫލިއްޔަތުތައް

އަދާކުރުމުގައި ޖަވާބުދާރީވާނީ ހަމައެކަނި އޮތޯރިޓީއަށެވެ. އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ކުރަންވާނީ ހަމައެކަނި އޮތޯރިޓީން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ މަސައްކަތްތަކެވެ. އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ޢަމަލުކުރަންވާނީ ހަމައެކަނި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުތަކާއި އިރުޝާދުތަކާއި އަމުރުތަކަށެވެ.

ވިޔަފާރި ހިންގުން ޝުރޫޢާ ގުޅިގެން، އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ ޢައްޔަންކުރުމާ ގުޅިގެން އަންނަ ބަދަލުތައް

63. (ހ) އޮތޯރިޓީން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރިކަމުގެ ނިންމުމުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، އެ ނިންމުމެއް ނިންމި ވަގުތުން ފެށިގެން އެ ނިންމުމަކީ ޢަމަލުކުރަން ފެށޭނެއެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިޔަކަށް އޮތޯރިޓީން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށްފަހު ނުވަތަ އެކަށައެޅުމުގެ ވިޔަފާރި ހިންގުން އޮތޯރިޓީން ނުގުޅުމަށްފަހު، އާންމުކޮށް ހިންގުމުގައި ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުންތަކާއި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމުގެ ބާރު ލިބިގެންވަނީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީއަށެވެ. އަދި އެ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުންނާއި ޢާންމު ޖަލްސާތަކުގައި ހިއްސާދާރުންގެ އެއްވެސް ނިންމުމެއް ނިންމުމުގެ ބާރު ލިބިގެންނުވާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި، އެސެޓްތައް ވިއްކުން، ރަހުނުކުރުމާއި އަދި ދަރަނިވެރި ނުވާނޭގޮތަށް ޚަރަދު ބޭއްވުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުންފަދަ، ހިއްސާދާރުންގެ ޢާންމު ޖަލްސާތަކުގައި ނިންމާ ނިންމުންތައް ހިމެނެއެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިޔަކަށް އޮތޯރިޓީން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމުން ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ ވިޔަފާރި ހިންގުން އޮތޯރިޓީން ނަގައިފިނަމަ، އެފަރާތުގެ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ބޭނުމަށް އެކުލަވާލެވި އޮޑިޓަރުންނަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތައް ހިފެހެއްޓި، އެ ބާރުތައް ޢައްޔަންކުރެވުނު އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް ނުވަތަ އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވާނެއެވެ. އެ ބާރުތައް އެހެން ފަރާތަކާ ޙަވާލު ނުކުރެވޭނެކަމަށް ލިޔުމަކުން އޮތޯރިޓީން ނަންގާ ހިނދަކު، އެ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން އެހެން ފަރާތަކާ ޙަވާލުކުރަން ނިންމާފައިވާކަން ނުވަތަ ޙަވާލުކުރަންޖެހޭކަން ޙަވާލުކުރުން

އެކަށީގެންވާކަމަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރަށް ފެންނަ ބާރުތައް، އެގްޒެކެޓިވް ޑައިރެކްޓަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންނަށް އަދި އެހެން ފަރާތްތަކަށް ހަވާލުކުރެވިދާނެއެވެ.

(ބ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް ޕޮލިސީން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމަށްފަހު ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ ވިޔަފާރި ހިންގުން ޕޮލިސީން ނަގުމަށްފަހު، އެ ކުންފުނިން، ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ ފަރާތުން އެހެން ފަރާތެއް އަދާ ޒިންމާތަކާ ނުވަތަ ކުރާ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކަންތައްތަކެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރު ނުވަތަ ޕޮލިސީން އަދާ ޒިންމާތަކާ ނުވަތަ، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ނުވަތަ ޕޮލިސީގެ ހުއްދަ ލިބިގެން އަދާ ޒިންމާތަކެއް ބާކީވެއް ނުވާނެއެވެ.

64. ކޮންޓްރޯލް ނެގުން

(ހ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ޢައްޔަންކުރުމާއެކު، ވަގުތުން، އެ ކުންފުންޏާ ހަވާލުވެ، އެ ފަރާތުގެ އެސެޓްތަކާއި ކޮންޓްރޯލް، އަދި އެހެން ރިކޯޑްތައް ހިފަހައްޓައި ރައްކާތެރިކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި ވައްކަންކުރުމާއި އެހެންވެސް ނަހަމަ ގޮތްގޮތުން އެސެޓްތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅައި، އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ވިޔަފާރި ހިންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރު އެއްވެސް ދަތިކަމަކާ ނުލައި، އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނީގެ އޮފީސްތަކަށް ވަދެ، އެސެޓްތަކާއި، ރިކޯޑްތަކާއި، ރިކޯޑްތައް އަދި އެހެނިހެން ލިޔެކިޔުންތަކާއި އެހެނިހެން ރިކޯޑްތައް ބަލައި އެ ތަކެތި ކޮންޓްރޯލްކުރެވޭނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި ހޯދުމަށްޓަކައި، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ބާރުގެ ދަށުން ގެނައުމަށް އެދިއްޖެނަމަ، ވިޔަފާރި ހިންގާ އިދާރާތަކުގެ ތެރެއިން ވަކިކޮށް އެރިޕޯޓްކުރުމަށް އަދި

ފުލުހުންގެ ކިބައިން އެދުމުން، ފުލުހުންގެ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

ކޮންޓްރޯލު ނަގާފައިވާ މުއްދަތު ނިމުން، އަދި އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ދައުރު ނިމުން

65. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީއެއްގެ ކޮންޓްރޯލު އޮތޯރިޓީން ނެގުމަށް ކުރިމަތިވި ހާލަތު ރަނގަޅުވެއްޖެކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވުމުން، އެ ކޮންޓްރޯލު ދޫކޮށްލައި، ވިޔަފާރި ހިންގުން، އެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީއާ ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީއަކަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރެއް ހައްޔަރުކުރުމަކީ ކުރިމަތިވި ހާލަތު ރަނގަޅުވެއްޖެކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ވަޒީފާ އަދާކުރުމުން، ނަމަވެސް ބައްޓަންކުރުމުގައިވާ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ދައުރު ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ދައުރު އޮތޯރިޓީން ނިމުމަކަށް ގެނެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ދައުރު ނިމުމުން، އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ކޮންޓްރޯލްގެ ދަށުގައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީގެ އެސެޓްތަކާއި، ފައިލްތަކާއި، ރެކޯޑްތައް އެ ކޮންޕެނީއާ ވަގުތުން ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރުގެ ދައުރު ހަމަވުމުން އޭނާ ބައްޓަންކުރެވުނު މުއްދަތުގެ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީގެ ހިސާބުތަކާއި ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރު އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީ އުވާލުމަށް އެ ކޮންޕެނީން ކަނޑައެޅުން

66. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީއެއްގެ ހިންގުން އެ ކޮންޕެނީން އަމިއްލައަށް ހުއްޓާލުމަށް އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ލިބި އަދި އެ ކޮންޕެނީއަށް އޮތޯރިޓީން ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް އޮތޯރިޓީން ބާޠިލުކުރުމުން، އެ ކޮންޕެނީގެ ޝެއާހޯލްޑަރުންނަށް އެ ކޮންޕެނީ އުވާލެވިދާނެއެވެ. އެގޮތުގައިން ކޮންޕެނީއެއް އުވާލަންވާނީ މި ޤާނޫނާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގައިމަން އަދި އޮތޯރިޓީގެ ބެލުމުގެ ދަށުންނެވެ.

(ށ) އެކްޗުއަރީން އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެކްޗުއަރީން އެދޭ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުންތައް އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން އެކްޗުއަރީއަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި ސުޕަވައިޒަރީކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށްޓަކައި އެކްޗުއަރީގެ މުވައްޒަފުން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ އިމާރާތަށް ވަންނަން ނުވަތަ އެ ކުންފުނީގެ ފޮތްތަކާއި އެހެނިހެން ރެކޯޑުތައް ދެއްކުމަށް އެދިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ކުންފުނިން އެކަންކަން ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިން އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ކުންފުނި އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ނުގެންދާކަމަށް އެކްޗުއަރީއަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި ނުވަތަ މި މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ، އެކްޗުއަރީގެ ބުރުގެ ދަށުން، ކުންފުނި އުވާލުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ނުވަތަ ކުންފުނިން ފަށާފައިވާ ކުންފުނި އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ހިންގުމަށް އެކްޗުއަރީ ރިސީވަރެއް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ.

67. އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި އުވާލުމަށް އެދުމުން

(ހ) އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފަށާފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ލިކުއިޑޭޝަން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަލަހައްޓަމުން އެކްޗުއަރީން ކަނޑައަޅައި އަންގާ އެންގުމާ އެއްގޮތަށް، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތެއްގެމަތިން، އެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި އުވާލުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި އެކްޗުއަރީން ރިސީވަރެއް ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ކުންފުނީގެ ލިކުއިޑޭޝަން ބަލަހައްޓަމުންދާއި ކުންފުނި އުވާލުމަށް ނިންމުމަކަށް ފަސްނުކޮށް އާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) އެކްޗުއަރީން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނީގެ ލިކުއިޑޭޝަން ބަލަހައްޓާނީ އެ ކުންފުނި އުވާލުމަށް ނިންމުމަށްފަހު:

(1) އެ ކުންފުނިން ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ފަރާތުން އެހެން ފަރާތަކުންވެސް ކުރާ ކަންތައްތަކާ ޤާނޫނީގޮތުން ސޮއިކުރުން އަދި ބާޠިލު ކަމަށްވާނެ. އެހެންނަމަވެސް އޭގެ

ތެރޭގައި، އެ ކުންފުންޏަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓު ކުރާ ކަންތައްތައް ނުވަތަ ރިޕޯޓުގެ ހުއްދަ ލިބިގެން ކުރާ ކަންތައްތަކާއި ކޮންފަދަ ކަންކަމަކީ ކުންފުންޏަށް ފައިދާވާނެ ކަމެއްކަމަށް އަދި ހުއްދަ ކަމެއްކަމަށް ރިޕޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވިގެން ކުރާ ކަންތައްތަކެއް ނުހިމެނޭނެއެވެ.

(2) ކުންފުނީގެ އޮޑިޓަރަށް ލިޔުމުގައި ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގައި ދިމާވެފައިވާ ހުރަސްތަކާއި، ކުންފުނީގެ ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުމުގައި ކުންފުނީގެ އޮޑިޓަރަށް އެޓެންޑުކުރުމަށް ދޫކޮށް ފިޔަވަހިކުރުމަށް ނުވަތަ މުޢާމަލާތު ކުންފުނީގެ އޮޑިޓަރުކަމާ ގުޅިގެން އޮޑިޓަރަށް ޤާނޫނީ ވެރިކަން ނުދީގެންނުވާނެއެވެ.

(3) ކުންފުނީގެ އޮޑިޓަރަށް އިތުބާރު ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނުވަތަ އެޖީއެމުގައި ނުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ތެރޭގައި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނީގެ ދަރަންޏަކަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ލިބެން ކުރެވިފައިވާ އޮޑިޓް އެ ދަރަނީގެ ޝަރީޢަތް އިޖުރާއަތުތަކާއި އެޖީއެމް ބާއްވަން ނުހިމެނޭނެއެވެ.

(4) ކުންފުނި އިފްލާސްކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް ނުފެށޭނެއެވެ.

(ހ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނި އުފެއްދުމުގެ މަސައްކަތް ރިޕޯޓު ކުރަންވާނީ، އޮޑިޓަރުގެ ބޭނުމުގެ ދަރުނި އަދި އޮޑިޓަރުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް ގެންގުޅެންވާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއާމަލާތްތަކަށް ނުވަތަ މުއާމަލާތްތަކުގެ ހިސާބުތައް ރިޕޯޓު ކުރާ ބޭނުމަކަށްޓަކައި އެ މުއާމަލާތަށް ނުވަތަ މުއާމަލާތުތަކަށް ހިސާބުގެ ހުއްދަ މި ޤާނޫނުގެ ދަރުނި ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އޮޑިޓަރަށް ދެވިދާނެއެވެ.

ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ރިސީވަރު ވިޔަފާރި ހިންގުން

68\. (ހ) ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރާ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް ޢައްޔަންކުރެވިފައިވާ ރިސީވަރު، ހިނގަމުންދާ ނުވަތަ އެ ބޭނުމަށްބަލައި އުފައްދާ އެހެން އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް، އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއެއް ބަދަލުކުރަމުންދިޔުން، ގައިން ކޮންސިޑަރޭޝަނުގެ ގޮތުގައި އެ ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރި ހިންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނީގެ ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރި ރިސީވަރު ހިންގުމުގައި، ކުންފުނި އުވާލުމުގެ މަސައްކަތް ފަށާއިރު ހުރި އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީތަކަށް ބަދަލުގެނައުމަކުން ރިސީވަރަށް ނިންމިދާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއްވެސް އާ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީއެއް ވިއްކައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(ނ) ލޯންގްޓަރމް އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރި ހިންގުމުގައި ކުންފުނިން ވެފައިވާ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީތަކުގެ ބައި ކުރެކެޓުމަށް އަދި ރިސީވަރު ކޯޓުން ހުށަހަޅައިގެން ހިނގާއިރު، ކޯޓުން އެކަމާގުޅޭ ޚާއްސަ ފުރުސަތު ސަރުކާރުކުރަނީ ކަމުގައިވާނަމަ، އެ އިންޝުއަރެންސް ޕޮލިސީތަކުގެ އަދި ބަދަލުކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެވިދާނެއެވެ.

އެސެޓްތައް ބެހުން

69\. (ހ) އިލެކްޓްރޯނިކް ވަޒީފާ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނީގެ އެސެޓްތަކުގެ ފައިސާ ބޭނުންކުރަންވާނީ ވަކިން ބަހައްޓާފައިވާ ނުވަތަ ސެކިޔުރިޓީކުރެވިފައިވާ އެ ފަންޑެއްގައި ހުރި އެސެޓްކުރަން އެ ފަންޑުކުރެވޭ ހިސާބުތަކުން އެ ފަންޑުއެއް ޕޮލިސީހޯލްޑަރުންގެ ލިޔުންތަކުގެ ދަރަނިތައް ފައިސާ ދައްކަމުން. މިގޮތުން، އެހެން ޚާއްސަ ގޮތެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަންދުކުރެވިފައިވާނަމަ، އިލެކްޓްރޯނިކް ވަޒީފާ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނީގެ އެސެޓް ބެހުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ، އެސެޓް ބަހައި ލިޔުންތަކުގެ އަދާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރުމަށް އޮޑިޓަރ

ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާއި ޚުލާސާ ދެއްކުމުގައި އިސްކަންދޭން ތަރުތީބާ އެއްގޮތަށެވެ.

(ށ) ވަކިން ބަޔަށްޓަކައިވާ ނުވަތަ ސެކްރެޓޭރިއޭޓަކަށްވާ ޚަރަދެއްގެ ތަފުސީލީ އެއްކޮށް އަދާކޮށް ނިންމުމަށްފަހު، އެ ޚަރަދުގައި ބާކީ އެސެޓް ހުރިނަމަ އެހެން ޚަރަދުތަކުގެ ތަފުސީލީގޮތުން އަދާކުރުމަށް އެ އެސެޓްތައް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގައި ވަކިން ބަޔަށްޓަކައިވާ ނުވަތަ ވަކިން ސެކްރެޓޭރިއޭޓަކަށްވާ ޚަރަދުކަމަށް ބެލެވޭނީ އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޚަރަދާއި، ވަކިން ބަޔަށްބަން އޮތޯރިޓީން އަންގާފައިވާ ޚަރަދުތަކަށެވެ.

ބާރަވަނަ ބާބު

ފިޔަވަޅު އެޅުން

ހުއްދަ ހޯދުމަކާ ނުލައި ވިޔާފާރިކުރުމާއި ވިޔާފާރިކުރާކަމަށް ދެއްކުމާއި ސޮލިސިޓްކުރުން

70. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރާ ކަމުގެ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޮށްފިނަމަ، އެފަރާތަށް -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާއި -/5,000,000 (ފަސްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚުތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން އަމަލުކޮށްފިނަމަ، އެފަރާތަށް -/75,000 (ހަތްދިހަފަސްހާސް) ރުފިޔާއާއި -/750,000 (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚުތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން އަމަލުކޮށްފިނަމަ، އެފަރާތަށް -/5,000 (ފަސްހާސް) ރުފިޔާއާއި

1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ލައިސަންސް ނެތި އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުކަން ކުރުން

71. މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގާ ހިލާފަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ޢަމަލުކޮށްފިނަމަ، އެފަރާތެއް -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާއި -/1,000,000 (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ވަކި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީއެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ޚާއްޞަ ގޮތުން ސަޖެސްޓްކުރުން

72. މި ޤާނޫނުގެ 57 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގާ ހިލާފަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ޢަމަލުކޮށްފިނަމަ، އެފަރާތެއް -/5,000 (ފަސްހާސް) ރުފިޔާއާއި -/1,000,000 (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ތެދުނޫން ވަޢުދު ހެދުން

73. (ހ) އިންޝުއަރަންސް މުޢާމަލާތެއް ކުރުމުގައި، ފަސްޓްދަވަހި، ސިޔާސަތު ނުވަތަ ނުސިޔާސަތު، ތެދުނޫން މަޢުލޫމާތެއް ދީގެން ތެދުނޫން ވަޢުދުތައް ހެދުމަކީ އަދި އެފަދަ ވަޢުދުތައް ހެދުން އޮޅުވާލުމަކީ، އަދި އެފަދަ ވަޢުދުތައް ހެދުމުގައި އެހީތެރިވުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގާ ހިލާފަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ޢަމަލުކޮށްފިނަމަ، އެކަމުގެ ކުށުގެ ބޮޑު މިނަން ބަލައި އެފަރާތެއް -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއާއި -/5,000,000 (ފަސްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނި ނުވަތަ އިންޓަރމީޑިއަރީއެއް ނުވަތަ ގުޅިފައިވާ ފަރާތަކުން ޤާނޫނާ ޚިލާފުވުން

74. (ހ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީތަކުން، ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއަކުން ނުވަތަ އެއިން ފަރާތެއްގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރަކު ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރަކު ނުވަތަ އެއިން ފަރާތަކާ ގުޅިފައިވާ ފަރާތަކުން، ނުވަތަ އެހެންވެސް ފަރާތަކުން،

އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފިކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ހަޤީންކުރެވިއްޖެނަމަ ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ކޮށްފިކަމަށް ނުވަތަ ކޮށްފާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރެއިން ފިޔަވަޅެއް ނުވަތަ އޭގެ ތެރެއިން އެއް ފިޔަވަޅަށްވުރެ ގިނަ ފިޔަވަޅު އެފަރާތަކާމެދު އޮތޯރިޓީއަށް އެޅިދާނެއެވެ.

(1) މި ޤާނޫނު ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ ލައިސަންސްގެ ޝަރުތަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީގެ އަމުރަކާ ނުވަތަ އެންގުމަކާ ޚިލާފުވުން؛ ނުވަތަ

(2) އެކަށީގެންވާ ނުވަތަ ހަރުދަނާ ނޫން ގޮތަކަށް ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތައް ހިންގުން.

(ހ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ފަރާތަކުން، އެ އަކުރުގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ނުވަތަ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފިކަމަށް އޮތޯރިޓީއަށް ހަޤީންކުރެވިއްޖެނަމަ ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ކޮށްފިކަމަށް ނުވަތަ ކޮށްފާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރިނަމަ، އެފަރާތަކާމެދު އަންނަނިވި ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރެއިން ފިޔަވަޅެއް ނުވަތަ އޭގެ ތެރެއިން އެއް ފިޔަވަޅަށްވުރެ ގިނަ ފިޔަވަޅު އޮތޯރިޓީއަށް އެޅިދާނެއެވެ.

(1) އެފަރާތުން ހިންގާ ހަރަކާތްތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ހަރަކާތެއް ހުއްޓުވުމަށް އެންގުން؛

(2) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ނުވަތަ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން އެފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް އެންގުން؛

(3) އިތުރަށް ވިޔަފާރި ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ވަކި ޝަރުތުތަކެއް ކަނޑައެޅުން؛

(4) ހިއްސާދާރުންނަށް ފައިދާ ބެހުން މަނާކުރުން ނުވަތަ ބަހާ މިންވަރު ހުދޫދުކުރުން؛

(5) އެކަށީގެންވާކަމަށް އޯޑިޓަރަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޝަރުޠުތަކާއެކު، އޯޑިޓަރު ކަނޑައަޅާ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ވަކި މުއްދަތަކަށް އޯޑިޓަރުގައި ޑިޕޮޒިޓްކޮށް ބެހެއްޓުމަށް އެންގުން؛

(6) ޒިޔާނުވެފައިވާ ކަންކަން ބެލުމަށް އަދި އެކަންކަން ހައްލުކުރުމަށް އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށްޓަކައި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ބޭރުގެ ދަޢުވާއެއް ބައްލަވަން ބޭރުގެ ކޯޓަރީ ފަރާތްތަކަން އެންގުން؛ އެގޮތުން ބޭއްވާ ޖަލްސާތަކުގައި، އޯޑިޓަރުން ބޭނުންވެއްޖެނަމަ އޯޑިޓް ރިޕޯޓުކުރާ ފަރާތެއް ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއް ބައިވެރިކުރުވިދާނެއެވެ.

(7) ޒިޔާނުވެފައިވާ ކަމެއްގެ ކުޑަ ބޮޑު މިނަން ބަލައި، ކޮންޕެނީގެ އެގްޒެކެޓިވް ޑިރެކްޓަރު ނުވަތަ އޮފިސަރުންގެ ސީނިއަރ ކަނޑައެޅުމުގައި ބައިވެރިވާ ނުވަތަ އޮފިސަރުން ހިއްސާ ހަދަރާތަކުގެ ބާވަތުން ކަމެއްނުދީ ހަދަރާތަކާއި ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އޮފީހާ ފަރާތްތަކާއި ވަޒީފާގެ ތަރުތީބުން ސަސްޕެންޑުކުރުމަށް ނުވަތަ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް އެންގުން؛

(8) އެފަރާތުގެ ޒިންމާދާރުކަމުގެ ބޭރުގެ ކޯއަރޑިނޭޝަން ނުވަތަ ބޭރުގެ އެހެން ގޮތްތަކަށް ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް ޑިރެކްޓަރުން މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް އެންގުން؛

(9) -/1,000,000 (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން އަދަދަކުން ޤަރުޟު ނެގުން؛

(10) ފެތުރިފައިވާ ޒިޔާނު ހަރަކާތް ވަންދެން ނުވަތަ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަން އަމަލުކުރަންޖެހުން ހިނގާ ކޯޓު ދުވަހުގެ

މައްސަލަ -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއަށްވުރެ
އިތުރުނުވާނެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުން؛

(11) އެފަރާތަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ ލައިސަންސް ނުވަތަ ހުއްދަ
ބާޠިލުކުރުން.

(ނ) އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީތަކުން ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް
އިންޓަރމީޑިއަރީއަކުން، ނުވަތަ އެއިން ފަރާތެއްގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ
ބޯޑުގެ މެންބަރެއް ނުވަތަ އެގްޒެކެޓިވް އޮފިސަރެއް ނުވަތަ
މުވައްޒަފެއް، ނުވަތަ އެއިން ފަރާތެއްގެ ފަރާތުން މަސައްކަތްކުރާ
ފަރާތަކުން، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފިނަމަ
އެފަރާތެއް އެކަމެއް ރަނގަޅު ކުރަންދެން ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ
މައްސަލަ، -/100,000 (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުނޫން
އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރެވިދާނެއެވެ.

(1) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހުށަހަޅަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތެއް ނުވަތަ
ޑޮކިއުމެންޓެއް ހުށަހެޅުމަށް އަންގާ އެހެން މަޢުލޫމާތެއް،
ހުށަހަޅަންޖެހޭ މުއްދަތުގައި ހުށަހަޅާފައިނުވުން؛ ނުވަތަ

(2) އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ފުރިހަމަނުވާ ހިސާބުތަކާއި
މަޢުލޫމާތު ޑޮކިއުމަންޓު ހުށަހެޅުން.

މަނާކަމެއްގެ ތުހުމަތުގައި އޮޑިޓަރުން ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ހުރަސްއެޅުން

75. މި ޤާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އޮޑިޓަރުން އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ތަނަކަށް ވަދެގެން އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހުރަސް އަޅައިފިނަމަ، ނުވަތަ އެފަރާތެއްގެ ފޮތްތަކާއި މާލީ ހިސާބުތަކާއި ރެކޯޑުތައް ދެއްކުމަށް ނުވަތަ ފޮނުވުމަށް އޮޑިޓަރުން އަންގާ އެންގުމަކަށް އެ ޢަމަލުކުރަން ނުދައްކައިފިނަމަ ނުވަތަ ނުފޮނުވައިފިނަމަ، އެފަރާތެއް -/75,000 (ހަތްދިހަފަސްހާސް) ރުފިޔާއާއި -/750,000 (ހަތްލައްކަ ފަންސާސްހާސް) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮޑިޓަރަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

އޮތޯރިޓީއަށް ތެދުނޫން މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުން

76. އެއްވެސް ފަރާތަކުން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ނެގުމާ ހުއްދައާއި ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގައި، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތާއި މާލީ ހިސާބުތަކާއި ލިޔެކިޔުންތަކާއި އެހެނިހެން ރިޕޯޓުތައް ހުށަހެޅުމުގައި، ނުވަތަ އޮތޯރިޓީން މި ޤާނޫނު ހިންގުމުގައި އެ މަޢުލޫމާތަކަށް އިތުބާރުކުރާނެ އެ މަޢުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ޢަމަލުކުރާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މަޢުލޫމާތުތަކެއް އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅުމުގައި ޢަމްދުން އަދި ގޯސްކަމަށް ނުވަތަ ތެދުނޫން މަޢުލޫމާތެއް އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެފަރާތެއް 50,000/- (ފަންސާސް ހާސް) ރުފިޔާއާއި 500,000/- (ފަސްލައްކަ) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

އަދަބު ކަނޑައެޅިފައިނުވާ ކަންކަން

77. (ހ) މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަކާ ޚިލާފުވުމަކީ ވަކި ފިޔަވަޅެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާނަމަ، އެކަމެއްގެ ކުރެ ބޮޑު މިނަން ބަލައި ޚިލާފުވި ފަރާތަށް، 5,000/- (ފަސްހާސް) ރުފިޔާއާއި 1,000,000/- (އެއްމިލިއަން) ރުފިޔާއާ ދެމެދުގެ އަދަދަކުން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އޮތޯރިޓީއަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ވެފައިވާ ޚިލާފު ރަނގަޅު ކުރެވެން ނުވަތަ ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ޢަމަލުކުރަމުން ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ މައްޗަށް 5,000/- (ފަސްހާސް) ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރުނުވާ އަދަދެއް ކަނޑައެޅިދާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދަކާ ނުވަތަ އޮތޯރިޓީގެ އަމުރަކާ ޚިލާފުވާ ފަރާތަކާމެދު މި ޤާނޫނުން ބާރު ލިބިގެން އަމާން އިދާރީ ފިޔަވަޅު ކަނޑައަޅާނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އަދި އޮތޯރިޓީގެ ގަވަރނަންސްގެ ނިޒާމުތަކާ އެއްގޮތަށެވެ.

(ނ) އޮތޯރިޓީން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އިޖުރާއާތު، އަދި ކުރުމުގެ ގޮތް ބަޔާންކުރާ މިންގަނޑު ޤާނޫނީ ބާރުލިބިގެން ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ

ކަންކަން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން
އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ ނުވަތަ އިދާރީ ފިޔަވަޅެއްގެ ގޮތުގައި ދައްކަން އޮންނަ ފައިސާއަކީ، އެ ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭ ދުވަހަށް ދައްކައި ނިންމަންޖެހޭ ފައިސާއެކެވެ.

ޖިނާއީ ކުށް އެކުލެވޭ އަމަލުތައް ތަޙުޤީޤުކުރުން

78. މި ޤާނޫނާއި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފުވުމުގައި، އެއްވެސް ފަރާތަކުން މި ޤާނޫނާ ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދަކާ ޚިލާފުވެ ކުރާ އަމަލެއްގައި ޖިނާއީ ކުށެއް އެކުލެވިގެންވާކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޮތޯރިޓީއަށް ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެކަން ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކަމާބެހޭ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް އޮތޯރިޓީން ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

ބާރަވަނަ ބާބު

އެހެނިހެން މާއްދާތައް

ދެމިގެންދާ ކަންކަން

79. (ހ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، އޮތޯރިޓީން އެކަމަށް ދޫކުރާ ލައިސަންސް ލިބިގެން، އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކަށް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތައް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ، އެފަދަ ކުންފުނިތަކުން މި ޤާނޫނުގައި ކުރުމަށް އަންގާފައިވާ އެއްވެސް ކަމެއް ހިންގާފިނަމަ، މި ޤާނޫނުގައި އެހެން މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވާނަމަ، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 2 (ދޭއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅައިފިނަމަ އެ މުއްދަތެއްގެ

ތެރޭގައި، އެކަމެއް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، އޮތޯރިޓީން އެކަމަށް ދޫކުރާ ލައިސަންސް ލިބިގެން، އިންޝުއަރަންސް ބިޒްނަސްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކަށް، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ބިޒްނަސްގެ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ބިޒްނަސް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު، އެފަދަ ކުންފުނިތަކުން މި ޤާނޫނުގައި ކުރުމަށް އަންގާފައިވާ އެއްވެސް ކަމަކާ ޚިލާފުވާނަމަ، މި ޤާނޫނުގައި އެކަން ފުރިހަމަކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާނަމަ، މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 2 (ދޭއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް އެކްސްޓެންޝަން ކަނޑައަޅައިދިނަމަ އެ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، އެކަމެއް މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރަންވާނެއެވެ.

ގަވާއިދުތައް ހެދުމާއި އެންގުންތައް އެންގުމުގެ ބާރު

80. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މި ޤާނޫނު ހިންގުމަށްޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އެންމެހައި ގަވާއިދުތައް ހަދައި، ހިންގާނީ އޮތޯރިޓީންނެވެ. އަދި މި ޤާނޫނުގައި ވަކި ކަމަކަށް ގަވާއިދު ހަދަންޖެހޭކަމަށް ބުނާ ކަންކަމާގުޅޭ ގަވާއިދުތައް މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 1 (އެކެއް) އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދައި، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) އާންމުކޮށް އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް، ނުވަތަ ވަކި ބާވަތެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީން އެކަނި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް، ނުވަތަ ވަކި ކްލާސްތަކެއްގެ އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކުން އެކަނި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް، ނުވަތަ ވަކި އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކާއި ނުވަތަ ވަކި އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީން އެކަނި އަމަލުކުރަންޖެހޭނެ ގޮތަށް،

ގަވާއިދުތަކާއި އިރުޝާދުތަކާއި ސަރކިއުލަރތަކާއި އަމުރުތައް އޮތޯރިޓީއަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އަދި، ވަކި މައްސަލައެއް ނުވަތަ ބާވަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި އެ މައްސަލައެއް ނުވަތަ ބާވަތެއް ނިސްބަތްވާ އިދާރާއަކުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް އެންގުމަށް އަމުރުތައް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.

ފީއާއި އެހެނިހެން ޗާޖުތައް

81. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ދޭ ޚިދުމަތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ ފީއެއް ނުވަތަ ޗާޖެއް ނެގިދާނެއެވެ. އަދި އަހަރީ ފީއެއް ނުވަތަ ލައިސަންސް ފީއެއް ދެއްކުމަށް އޮތޯރިޓީން އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނިތަކަށް ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީތަކަށް އެންގިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އޮތޯރިޓީން ނަގާ ފީއާއި ޗާޖު އަދި އަހަރީ ފީގެ މިންވަރުތައް އޮތޯރިޓީން ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ލިބިދިނުން

82. އޮތޯރިޓީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ބޯޑުގެ މެންބަރަކު ނުވަތަ އޮފިސަރަކު ނުވަތަ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ އޮތޯރިޓީގެ އޭޖެންޓަކު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި، ކުރާ ކަމަކާ ނުވަތަ ދޫކޮށްލާ ކަމަކާ ގުޅިގެން އެމީހެއްގެ މައްޗަށް އުފުލާ ދައުވާއެއްގައި އެފަރާތެއް ޝަޚްޞީގޮތުން އެކަމަކަށް ޖިންމާވާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ކަމަކާ ގުޅިގެން އެފަރާތުގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ ދައުވާއެއްގައި، އެފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދުތަކަށް އޮތޯރިޓީން ޖިންމާ ވާންޖެހޭނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެކަމެއް ކޮށްފައިވަނީ ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލާފައިވަނީ ނުބައި ނިޔަތެއްގައިކަމަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، ނުވަތަ އެފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ޖާހިލު ކޮށްފައިވާކަމަށް ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެފަދަ ގެއްލުމެއްގެ ޖިންމާ އޮތޯރިޓީން އުފުލާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ.

މާލީ ދާއިރާއާ ގުޅޭ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ބައިވެރިވުން

83. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންޝުއަރަންސް ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމާއި ހެޔޮދަރަނިކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމާއި

ހަރުދަނާކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފައިނޭންޝަލް އިންކްލޫޝަން އިތުރުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި ނުވަތަ އެހެންވެސް މަޤްޞަދުތަކެއްގައި އޮތޯރިޓީން ހިންގާ ނުވަތަ ކުރިއަށްގެންދާ މަޝްރޫޢުތަކެއްގައި، އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏެއް ނުވަތަ އިންޝުއަރެންސް އިންޓަރމީޑިއަރީއެއް ބައިވެރިވުމަށް އެންގުމުގެ ބާރު އޮތޯރިޓީއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެފަދަ އެންގުމެއް އޮތޯރިޓީން އަންގައިފިނަމަ، އޮތޯރިޓީން އަންގާ ގޮތެއްގެމަތިން އެ މަޝްރޫޢުގައި އެފަރާތަކުން ބައިވެރިވާންވާނެއެވެ.

ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ސްކީމެއްގައި ބައިވެރިވުން

84. އޮތޯރިޓީގެ ހުއްދަ ހޯދުމަށްފަހު، އަދި އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ ޝަރުތުތަކާއި، އޮތޯރިޓީން ކަމާގުޅޭ ގަވާއިދުތަކާއި އުޞޫލުތަކާއި އެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތެއްގެމަތިން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހިންގާ ޕޮލިސީހޯލްޑަރުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ސްކީމެއްގައި އިންޝުއަރެންސް ކުންފުންޏަކަށް ބައިވެރިވެވިދާނެއެވެ. އަދި އޮތޯރިޓީން ނުވަތަ ދިވެހިސަރުކާރުން ޤާއިމުކުރާ އެފަދަ ސްކީމެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް އޮތޯރިޓީން އަންގައިފިނަމަ އިންޝުއަރެންސް ކުންފުނިން އޭގައި ބައިވެރިވާންވާނެއެވެ.

އޮތޯރިޓީގެ ނިންމުންތައް ސަޕީރިއަރުން ބެލުން

85. (ހ) އޮތޯރިޓީން ނެރޭ އަމުރުތަކާއި އޮތޯރިޓީން ނިންމާ ނިންމުންތައް، މި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއް ރައްދުވާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެފަދައިން ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނީ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި މި ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލައިސަންސެއް ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމަކާއި ލައިސަންސް ދޫނުކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުމާއި، މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލައިސަންސެއް ބާޠިލުކުރުމާއި، މި ޤާނޫނުގެ ބާރަވަނަ ބާބުގެ ދަށުން އެޅޭ ފިޔަވަޅުތައް ހިމެނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާނަމަ، ހުށަހަޅަންވާނީ އޮފިސަރުން އެ އަމުރެއް ކުރާ ނުވަތަ ނިންމުމެއް ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.

(ރ) އޮފިސަރުގެ ނިންމުމެއް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމަކުން، އޮފިސަރުގެ އެ ނިންމުމެއްގެ ދަށުން އަޅާފައިވާ އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް ބާޠިލުވެގެނެއް ނުދާނެއެވެ.

(ބ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އޮފިސަރުން ކުރާ އަމުރުތަކާއި ނިންމާ ނިންމުންތައް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން އެ މައްސަލަތައް ކޯޓުން ބަލަންވާނީ ތިރީގައިވާ އުސޫލުތަކުގެ މަތިންނެވެ.

(1) މައްސަލަ ބެލުމަށް ބޭނުންކުރާ ރެކޯޑް ނުވަތަ ލިޔެކިޔުންތައް ވާނީ އޮފިސަރުން އިދާރީގޮތުން އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށްޓަކައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ލިޔެކިޔުންތައް ނުވަތަ ރެކޯޑްތަކެވެ. އޮފިސަރުން ފިޔަވަޅު އެޅިއިރު، އޮފިސަރަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާ މައުލޫމާތު ހުށަހެޅޭ ގޮތަކަށް ކޯޓުން ބަލައިގަންނަންވާނީ، ހަމައެކަނި ހާއްސަ ހާލަތްތަކުގައި، އިންސާފު ހޯދައިދިނުމަށް އެފަދަ ހާލު ކޯޓުން ދެކެން ބޭނުންވާނަމައެވެ.

(2) އޮފިސަރުގެ އަމުރެއް ނުވަތަ ނިންމުމެއް އަލުން ބެލުމުގައި، ކޯޓުން ހަމައެކަނި ބަލަންވާނީ، އޮފިސަރުން އެ ނިންމުމެއް ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ މުވާފިޤުތޯ، ނުވަތަ އެ ނިންމުމެއް ނިންމާފައިވަނީ ކުރުގެ ބަޔާންކޮށް ނުބައި ހަމައެކަނި އޮފިސަރުން ފުރުސަތުދެއްވިތޯ، ނުވަތަ ޤާނޫނާ ހިލާފަށްތޯއެވެ.

މި ޤާނޫނާއި އެހެން ޤާނޫނަކާ ފުށުއަރުން

86. މި ޤާނޫނުގެ މާއްދާއެއް އެހެން ޤާނޫނެއްގެ މާއްދާއަކާ ފުށުއަރާނަމަ، އިސްކަންދޭނީ މި ޤާނޫނަށެވެ.

ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން

87. މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

މާނަކުރުން

88. މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، ހިނދަކު، އަންނަނިވި އިބާރާތްތަކާއި ލަފުޒުތަކަށް ދީފައިވަނީ، އެ އިބާރާތްތަކާއި ލަފުޒުތަކާ ގުޅިގެން، ތިރީގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ހ) "އޮތޯރިޓީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/81 (މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ޤާނޫނު 1981) ގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީއަށެވެ.

(ށ) "އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޕޮލިސީހޯލްޑަރ ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީ ނަގުމަށް އެދޭ ފަރާތްގެ ފަރާތުން، އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީ ނެގުމާއި އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއާ ގުޅިގެން ދާންޖެހޭ އެހެނިހެން ޚިދުމަތްތައް ދިނުމުގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ފަރާތްތަކަށެވެ.

(ނ) "އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ ފަރާތުން، އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީ ވިއްކުމާއި އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓްތައް ހެދުމާއި އެ ކޮންޓްރެކްޓްތަކަށް ބަދަލުގެނައުމާއި އެ ކޮންޓްރެކްޓް އުވާލުމާއި އިންޝުއަރަންސް މުޢާމަލާތްތައް ހިންގުމުގެ ވިޔަފާރިކުރާ ނުވަތަ ސޮލިސިޓްކުރާ ފަރާތަކަށެވެ.

(ރ) "އިންޝުއަރަންސް އިންޓަރމީޑިއަރީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިންޝުއަރަންސް އޭޖެންޓުންނާއި އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރުންނަށެވެ.

(ބ) "އިންޝުއަރަންސް ކުންފުނި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ހުއްދަ ލިއިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތަކަށެވެ.

(ޅ) "އިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރި" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ

ފަދަ ކަމެއް ހިންގައިފިނަމަ އެކަމެއްގެ ސަބަބުން ގެއްލުމެއް ލިބުނުން، އެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުދިނުމުގެ ޒިންމާ އުފުލުން ހިމެނޭގޮތުން، ގެއްލުމަކީ ބަދަލުދިނުމަކީ އެއްބަސްވެފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކޮންޕެނީއަކުންގެ ދަށުން، ގެއްލުމުގެ ބަދަލުދިނުމުގެ ޒިންމާ އުފުލުމުގެ ވިޔަފާރިއަކަށެވެ. މި މާނައިގައި ރީއިންޝުއަރަންސް ވިޔަފާރިއާއި ތަކާފުލް ވިޔަފާރިއާއި ރީތަކާފުލް ވިޔަފާރި ހިމެނޭނެއެވެ.

(ކ) "އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ 62 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރޯލްއެއްގެ ނުވަތަ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ބޮޑީކޯޕަރޭޓެއްގެ ވިޔަފާރި ހިންގުމުގެ ވަގުތީ ޒިންމާ އުފުލުމަށް އޮތޯރިޓީން އައްޔަންކުރާ ފަރާތަކަށެވެ.

(ނ) "އެސޯސިއޭޓެޑް ޕަރސަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެ ކޮންޕެނީއެއްގެ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ސީނިއަރ ކަނޑައެޅުމުގައި ބައިވެރިވާ މުވައްޒަފުންނާއި، އެ ކޮންޕެނީގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ތެރެއިން މައިގަނޑު ޑިރެކްޓަރަށް ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ ކޮންމެ މުވައްޒަފަކަށެވެ. އަދި އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލާ ކޮންމެ މުވައްޒަފަކީ އެ ކޮންޕެނީގެ ކޮންމެ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހެއް ކަމުގައިވިޔަސް، މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އެސޯސިއޭޓެޑް ޕަރސަނެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. އެސޯސިއޭޓެޑް ޕަރސަންގެ ތެރޭގައި، އެ ކޮންޕެނީއެއްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު، ޗީފް ފައިނޭންޝަލް ޕަރސަނާއި، ޗީފް އެސޯސިއޭޓެޑް ޕަރސަނާއި، ޗީފް ރިސްކް މެނޭޖަރު ހިމެނޭނެއެވެ.

(ރ) "ރީޖަނަލް ބިޒްނަސް ސްޓޭޓް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނީގޮތުން ފަދަ ސަރުޚައްދުގެ ބަދަލު ގަބޫލުކުރުމުގެ ނުވަތަ ވޯޓުދިނުމުގެ ބާރުގެ މަދުވެގެން 10% (ދިހަ އިންސައްތަ)، ސްޓޭޓް ނުވަތަ ނަސްޓޭޓް އޮންނަ ފަރާތެއް، ނުވަތަ މިންވަރު އެއަށް ގާތްވާ ވަރަކަށް އޮތޯރިޓީއަށް ފެނިއްޖެ ޑިރެކްޓަރު، އެ ސަރުޚައްދުގެ މައްސަލަ ބަލާ އޮންނަ ފަރާތަކަށެވެ.

(މ) "ތަކާފުލް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސާސްތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތީން، ކުރިން އެއްބަސްވެފައިވާ ވަކި ކަމެއް ހިންގައިދިނުމާ، އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންނަށް ނުވަތަ ބެނިފިޝަރީސްއަށް ފައިސާ ދިނުމަށްޓަކައި ޤާއިމުކޮށްފައިވާ ވަކި ފަންޑަކަށް ފައިސާ ދިނުމަށް ބައިވެރިން އެއްބަސްވާ، އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޤާއިމުކުރާ އިންތިޒާމަކަށެވެ.

(ފ) "ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިންޝުއަރަންސް ބްރޯކަރެއްގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ދޫކުރާ ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ފަރާތަކަށެވެ.

(ދ) "އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ތަކާފުލް ސެޓްފިކެޓް ހިމެނެއެވެ.

(ތ) "ރިސީވަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަރަންޖަކަށްވުރެ ދަރަނި ގިނަވެފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏެއްގެ އެސެޓްތައް ވިއްކުމަށާއި، ވިއްކައިގެން ލިބޭ ފައިސާއިން، މި ޤާނޫނުގައި އިސްކަންދީފައިވާ ތަރުތީބުން ދަރަނިތައް ހަމަޖެއްސުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް އޮތޯރިޓީން ހަވާލުކުރާ ފަރާތަކަށެވެ.

(ލ) "ރީއިންޝުއަރަންސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އިންޝުއަރަންސް ކުންފުންޏަކުން ވިއްކާފައިވާ އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީއެއް ނުވަތަ ޕޮލިސީތަކެއްގެ ދަށުން އެ ކުންފުނީގެ ބަރުދަނަށް އޮތް ރިސްކު، އިންޝުއަރަންސް ކޮންޓްރެކްޓަކުގެ ދަށުން އެހެން ފަރާތަކަށް ނުވަތަ ފަރާތްތަކަކަށް ބަދަލުކުރުމަށެވެ. މީގެ ތެރޭގައި ރިޓަކާފުލް ހިމެނެއެވެ.

(ގ) "ސޮލިސިޓްކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައިނަމަވެސް، ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް ނުވަތަ ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ބަޔަކަށް، ނުވަތަ ވިޔަފާރިއަކަށް، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެ އުޅޭ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި

މަސައްކަތްކުރާ ބޭރު ޤައުމުތަކުގެ ފަރުދުންނަށް ނުވަތަ ބަޔަކަށް، ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ ބޭރުގެ ވިޔަފާރިއަކަށް، ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި ނުވިނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ޕްރޮޖެކްޓެއް ހިންގާ ބޭރުގެ ވިޔަފާރިއަކަށް، އިންޝުއަރަންސް
ކޮންޓްރެކްޓެއްގެމަތިން ހަރަދުކުރުން، ނުވަތަ އިންޝުއަރަންސް
ކޮންޓްރެކްޓެއްގެމަތިން ދައުލަތުގެ ދިނުމަށް، ނުވަތަ އެފަދަ ހަރަދުކުރުމެއް
ނުވަތަ ދައުލަތަށް ހިލޭ އިސްތިސްނާދެވިފައިވާ ޚަރަދުތަކެވެ.